

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 203 (3365) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Annak a népnek, mely a legsúlyosabb megpróbáltatásokat kiállja, a Mindenható megadja a győzelem babérkoszorúját

Hitler vezér és kancellár rádióbeszéde a német néphez az olaszországi eseményekről s a nemzeti becsület és hűség parancsairól

Rövidesen sor kerül a Roosevelt-Churchill-Stalin találkozóra

(P. A.) Tragikus hangú összegezés volt abban a táviratban, amit Badoglio tábornagy az általa vezetett olasz kormány nevében, az Olaszországgal szövetséges országokhoz, köztük a mi kormányunkhoz is intézett. Felsorolta benne, hogy mennyire tehetatlenné vált az olasz haderő az ellenség beözönlésével szemben, s így nem volt más mód az olasz föld pusztulásának kivédésére, mint a fegyverletétel a beözönlő ellenséggel szemben. Az így bejelentett tragikus összeomlást még sötétebbre árnyékolta a Badoglio rádiófelhívása saját országához, melynek végső mondatai így hangzottak: „Eisenhower tábornok elfogadta fegyverszüneti kérésemet. Ennek következtében be kell szüntetni minden ellenségeskedést az angol és amerikai csapatok ellen. Az olasz csapatok azonban fegyveresen reagálnak bármilyen támadásra, amely más oldalról érne őket.”

Ez a legutolsó mondat megdöbbenéssel kivívó, s valami fájdalmas ellenmondásban áll azzal, hogy a szövetséges társainak küldött távirat az olasz haderő teljes tehetetlenségét hozta föl mentesül. Ha csakugyan ilyen gyöngeség állott ott elő, akkor miért csak az angol és amerikai csapatok ellen szünek meg a védekezés, ellenben „más oldalról” jövő támadás ellen már mégis van még erő és fegyver Badoglio tábornagy szerint. Vagy általános kimerülés miatt gyöngévé vált az olasz haderő, s akkor az angol és amerikai támadáson kívül „más” támadás kivédésére se alkalmas: vagy ha ilyen „más” ellenállást végbevihet, akkor nem lehet mentesül felhozni, hogy az eredeti ellenséggel szemben minden képessége kimerült. A szövetségestársakhoz intézett távirat és a fegyverletelési felhívás közötti ellenmondásban megláthatjuk azt a belső meghasonlást, melybe Badoglio tábornagy és a körülötte csoportosult olasz vezető réteg jutott.

Az ellenmondást úgy látszik az olasz nép helyes életösztöne ki tudja küszöbölni, s ez szerint mégis túlsötöten ítélte Badoglio tábornagy, mikor az olasz haderőt annyira képtelenné látta az ellenállásra. Az olasz haderő egyrésze csakugyan kifáradtnak érzi magát, de a másik része tovább is vállalja a küzdelmet régi bajtársai mellett, s a fasizmus újra feltámadó szervezkedésében. Tehát csakugyan megmaradt az olaszokban az olyan ellenálló erő, mely nemcsak „más oldalról” jövő támadásnak tud

fegyvert szerezni, hanem az eredeti ellenséggel szemben is. Ennek a „más oldalnak” az említése nyilvánvalóan a volt fegyvertársra, a német hadseregre célozott; azzal szemben való új ellenségeskedés vállalását akarta jelezni. Szerencsére, az olasz nép életösztöne megérezte, hogy ezt az új ellenségeskedést kerülnie kell, mert az nemcsak a régi bajtárs iránti erkölcsi kötelességgel ellenkezne, hanem az igazi béke ügyét se szolgálná.

Ez az életösztönös állásfoglalás nyilatkozik meg az olasz fasizmus újjáéledésében, s ennek megfelelő nemzeti kormány alakulásában, mely a Magyar Távirati Iroda közlése szerint a következő szavakkal jelölte meg az olasz nép által követendő irányt: „Olaszország ellenségei, az angolok és amerikaiak azt kívánják, hogy az olasz katonák német szövetségestársaik ellen fegyvert fogjanak és ezzel porbatiporják Olaszország és az olasz hadsereg becsületét. A fasizta kormánynak, mely a hatalmat átvette, az a meggyőződése, hogy minden olasz ember és katona inkább leteszi a fegyvert és hazatér, semmint megsértse az olasz fegyverek becsületét Olaszország

ellenségeinek szolgálatában.” És csakugyan az olasz föld mostani lelki hányattatásaiban mind nyilvánvalóbb az a jelenség, hogy az olasz nép inkább a passzivitást vállalja, vagy a régi bajtárs mellett küzdő sorba áll oda, mintsem olyan erkölcsi törvényt sértsen, mely iratlan ugyan, de annál mélyebben él minden nép lelkében.

Erre az erkölcsi törvényre utalt a pápa is, mikor legutóbbi rádiószózatában a világot olyan békére figyelmeztette, mely nem ellenkezik a népek becsületével. A Vatikánnak a védtelen lakosság bombázása elleni föllépése, a Róma nyílt városá nyilvánítása iránti diplomáciai akciója, s az olasz nép szenvedéseivel való együttérzése köztudomású, valamint közismert az is, hogy minden nép érdekében az olyan eszményi béke vágyát képviseli, amelyet méltó lelki emelkedettséggel „ki kell érdemelni”. Ezzel az emberiség meggyógyulására és megjavulására törekvéssel végtelenen ellenkezett volna, ha éppen az olasz népet döntik bele az események egy olyan új ellenségeskedésbe, mely saját becsület-érzését is kihívja. Az olasz nép becsületes életösztöne a pápa békeakcióját is

megvédte attól, hogy a külvilág szemé előtt ez a békeakció az angol-amerikai megejtő és bomlasztó békekísérletekkel közös látszatba kerüljön.

Igen érdekes, hogy a finnekől indított külön békeakció kísérlete is éppen a becsületkérdés vonatkozásába ütközött. És ott, a hideg északi vidék népénél is éppúgy teljes elutasítás lett a sorsa az ilyen békekísérletnek, mint most délen, az olaszok melegsívi népénél. A finnek is megmondották, hogy igenis, békét akarnak, de becsületesen, az együttküzdő többi nép iránti hűség megtartásával. Észak és dél egyszerre tünteti föl ugyanazt a jelenséget, hogy a népek az iratlan erkölcsi törvények hatása alatt állanak. Ezek a megnyilvánulások nagy tanulságokat sugároznak magukból. Valami olyan történelmi fordulót, melyben az önző hatalmi számítások és a népek becsületérzése kerül szembe egymással, s az utóbbi válik győztesse minden háborús technikai front fölött. Ez a győzelem is jelzi, hogy az igazi békét csak a magasabbrendű erkölcsi érzés tudja elhozni az emberiségnek, de ez az óriási szellemi erő el is fogja hozni.

„Megszabadulva a hosszú ideje ránknehezedeő várakozás súlyos terhetől...”

Berlin. (MTI.) A Führer pénteken este a nagynémet rádió útján a következő beszédet intézte a német néphez:

— Német néptársaim és néptársnőim! Megszabadulva a már hosszú ideje ránk nehezedeő súlyos terhetől, most már elérkezettnek látom a pillanatot, hogy ismét szóljak a német néphez anélkül, hogy önmagam, vagy a nyilvánosság előtt kénytelen lennék hazugságokhoz folyamodni. Olaszország bekövetkezett összeomlása régóta előrelátható volt, nem a hatályosabb védekezésre szolgáló megfelelő olasz lehetőségek hiánya, vagy a szükséges német segítség elmaradása miatt, hanem azoknak az elemeknek csőlőmondása, vagy helyesebben nem akarása miatt, akik azután természeti szabotázstuk befejezéséig a kapitulációt lérehozták. Ma ugyanis csapán az ment végbe, amire ezek a fér-

fiak már évek óta törekedtek, az olasz államvezetés átmenetelére, az Olaszországgal szövetséges Német Birodalomtól a közös ellenséghez. Amikor Anglia és Franciaország 1939 szeptemberében a Német Birodalomnak a háborút megígérték, Olaszország a szerződésekkel kötelezve lett volna, hogy nyomban szolidaritásnak jelentse ki magát Németországgal. Ez a szolidaritás nemcsak az egyezmény megállapításain alapul, hanem abban a sorban is amelyet ellenségeink mind Németországnak, mind Olaszországnak a jövőben szántak. Ismeretes, hogy Mussolini szilárd elhatározása volt, hogy a szerződésnek megfelelően elrendeli Olaszországban az azonnali mozgósítást. Ugyanazoknak az erőknél, amelyek ma a kapitulációt előidéztek, 1939 augusztusában sikerült megakadályozniuk Olaszország hadbalépését.

— Mint a német nép vezetőjének, megértéssel kellett leennem a Duce rendkívüli belső nehézségei iránt. Ezért sem akkoriban, sem később nem sürgettem Olaszországot, szövetségi kötelezettségeinek betartására. Ellenkezően teljesen az olasz kormányra bízom, hogy vagy egyáltalán ne lépjen be a háborúba, vagy ha belép is, ezt olyan időpontban tegye, amely neki magának megfelelő és amelyet teljesen szabadon állapíthatott meg. Mussolininek 1940 júniusában sikerült elérni a belső előfeltételeket ahhoz hogy Olaszország a Német Birodalom oldalán belépjen a háborúba. Abban az időben a lengyelországi harc már éppen úgy eldőlt, mint a norvégiai és franciaországi és a szárazföldön levő franciaikkal szövetséges angol hadseregek sorsa is. Mégis meg kellett köszönnöm a Duccnak ezt a magatartást,

mivel ismeretes volt előttem, milyen belső nehézségek ellenére tudta csak szándékát érvényre juttatni, nem az olasz nép, hanem csak bizonyos körök ellenében. Azóta a Német Birodalom és Olaszország együtt állott harcban, sok hadszíntéren, együtt ontották vérüket és a Duce és én egyetlen másodpercig sem voltunk kétségben afelől, hogy ennek a harcnak kimenetele népeink létéről vagy nemlétéről fog dönteni.

— Ennek megfelelően Németország még amikor a legulyosabb küzdelem-

ben is volt, a lehetőség határáig segített szövetséges társának. A segítségre vonatkozó sok ajánlatot Olaszország katonai vezetői kezdettől fogva vagy egyáltalán elutasították, vagy pedig olyan feltételekkel fogadták el, amelyek teljesíthetetlenek voltak. *Alkalmos időben a nyilvánosság elé terjesztem azokat az adatokat, amelyekből kitűnik, hogy Németország a közös sors döntő harcaiban milyen hozzájárulásokkal segítette szövetségestársát és volt továbbra is kész segíteni.* Amikor 1941 tavaszán Német-

ország elhatározta, hogy a Balkánon segít Olaszországnak, ezt nem saját szándékainak érdekében tette, hanem csak azért, hogy segítségére legyen szövetséges társának. Németország ezeket az áldozatokat csaknem azon pillanatban hozta meg, amikor magának is elegendőnél is több gondja volt, mert tartani kellett attól, hogy bármely órában várható az egész Európa ellen irányuló nagy bolsevista támadás.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Gentryfészek.
BELVÁROSI: Garzonlakás kiadó.
GASINO: Anyámasszony katonája.
KORONA: Makrancos hölgy.

bekapcsolva érzé magát a két nép eddigi harcával. *Olaszország kiesése katonailag csak keveset jelent.* Ebben az országban ugyanis hónapok óta elsősorban a német erőkre támaszkodott a harc és ők vitték azt. Ezt a harcot most minden terhelő gátlástól szabadon fogjuk folytatni.

— *A nemzetközi plutokrata összeesküvésnek az a kísérlete, hogy a német ellenállást, miként Olaszországban, szétbomlasszák, gyerekes és ebben az esetben a német népet összekeverik mással, azt remélve, hogy körében árulókat találnak, úgy mint Olaszországban. Ez a remény azon alapszik, hogy egyáltalán nem ismerik a nemzeti szocialista állam lényegét. Az a hitük, hogy Németországban is felidézhetnek egy július 25-ét, azon az alapvető tévedésen nyugszik, amelyen vannak mind az én személyi helyzetem, mind pedig politikai küzdőtársaim, tábornagyaim, tenger-nagyaim és tábornokaim magatartása tekintetében. Ezzel a szándékkal szemben a német vezetés még inkább, mint bármikor, mint fanatikus zárt közösség száll szembe. Minden inség csak megszilárdít bennünket az elszántságunkban. Az egyéni élet reám nézve már amúgy is régen nem a magamé. En abban a tudatban és abban a kötelességtudatban dolgozom, hogy hozzájárulásommal eredményesen biztosíthatom népem jövőndő életét. Hogy joggal hihetnek feltétlenül ennek a sikerében, annak alapja nemcsak az én életutam, hanem népem felemelkedése is. 1939-ben egyedül és elhagyatva kellett tudomásul vennünk ellenfeleink hadüzeneteit. Azóta elsősorban saját erőnk révén az ellenséget részben ezer kilométernél távolabba szorítottuk vissza német határon túl. *Csak légi úton tudja terrorizálni a német otthont az ellenfél. Azonban kialakulóban vannak a műszaki és a tervezett előfeltételek ahhoz, hogy nemcsak végkép megtörjük a terrortámadást, hanem más hatásosabb rendszabályokkal meg is toroljuk azokat.**

Elsősorban német csapatok áldozták vérüket az olasz földért is

— Sok német néptárs vére pecsételte meg a német nép szövetségi hűségét. A Német Birodalom s én mint vezére azonban csak annak a ténynek tudatában teljesíthettük ezt a magatartást, hogy az olasz nép élén az újabb idők egyik legjelentősebb férfija áll, az olasz nép legnagyobb fia, az antik világ összeomlása óta. Feltétlen hűsége adta meg az előfeltételt a közös szövetség sikeres fennállásának. Bukását és a neki okozott becstelenséget az olasz nép nemzedékei fogják egykor a legnagyobb gyalázatnak érezni. *Az utolsó mozzanat, amely a már régóta elhatározott államcsínyt kiváltotta, a Ducenak az a követelése volt, hogy fokozottabb felhatalmazásokat kapjon a háború sikeresebb folytatásához, hogy a legkeményebb rendszabályokkal sújtassák a hadvezetés nyílt vagy leplezett szabotálójait, a szociális igazságtalanság reakcionárius ellenségeit és ezzel szolgálják az olasz népet ellenálló képességét.* Mussolini még az utolsó percben ki akarta kapcsolni az olasz nép alattomos ellenségeit a létért vagy nemlétért folyó harcban, hogy ekként biztosítsa Olaszország jövőjét.

— Erthető az a fájdalom, amely engem személyemben elfogott, látva a történelemben egyedülálló igazságtalanságot, amellyel a férfiuval bántak. *Aki több mint husz esztendőn át csak a népeért való gondoskodásnak élt, azt most közönséges bűnözővel egy szintre lökték le.* Szerencsésnek mondhattam és mondhatom magam, hogy ezt a nagy és hűséges férfiut barátomnak nevezhetem. A népek életében, éppen úgy mint az egyesek életében a hűség pótolhatatlan érték, amely nélkül szükségképpen megginog az emberi társadalom és szervezete előbb vagy utóbb szét-töredezik.

Ennek ellenére még e szegyenletes elbánás után is a német csapatok Szicíliában a legnagyobb mértékben továbbra is megtették kötelességüket. *Keves vitéz olasz köteléktől, mint kivételtől eltekintve, ez idő óta elsősorban a német csapatok voltak azok, amelyek vérükkel áldoztak nemcsak a Német Birodalomért, hanem az olasz földért is.*

A történelem fog ítélkezni a Badoglio-kormány magatartása felett

— Hogy az olasz államvezetés elhatározta magát, hogy megszakítja a szövetséget, kiválik a háboruból és ezzel önmaga teszi hadszíntérré Olaszországot, azt indokolhatja bármilyen okkal. Feltűntetheti azt, mint szükségességet, de *sohasem fog mentseget találni arra, hogy ez megtörtént anélkül, hogy előzőleg legalább értesíték volna a szövetségest.* Nem csak

ez történt! Ugyanaz nap, amelyen Badoglio tábornagy aláírta a fegyverszüneti szerződést, magához kérte a római német ügyvivőt és biztosította őt arról, hogy ő, Badoglio tábornagy sohasem fogja elárulni Németországot és bizalommal kell lenniük iránta és hogy viselkedésével fogja bebizonyítani, hogy méltó *(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)* erre a bizalomra és hogy Olaszország mindenképp sohasem szándékozik kapitulálni. *Még a kapituláció napján a király elhívatta a német ügyvivőt és ugyancsak egészen rendkívüli módon biztosította arról, hogy Olaszország sohasem fog kapitulálni, hanem jó és balsorsban Németországgal egybeforrva, hűséggel oldalunkon állani szándékozik.* Sőt még az árulás közzététele után egy órával is Roata olasz vezérkari főnök katonai

Olaszország kiesése katonailag keveset jelent

— Néptársaim! Miután már két esztendő óta a kelleténél jobban is alkalmam volt megfigyelni az olaszországi szociáldemokrata állásfoglalást, a reakcionárius és németellenes körök növekvő befolyását, a Duce megbuktatása után alig lehetett kétség aziránt, hogy ennek a rendszerváltásnak mi a valódi szándéka. Ezért kötelességem elrendeltem mindazokat a rendszabályokat, amelyeket erre az esetre meg kellett tenni, hogy a Német Birodalmat megóvjam attól a sorsától, amelyet Badoglio tábornagy és emberei, nemcsak a Du-

cenak és az olasz népnek okoztak, hanem amelybe Németországot is taszítani akarták. Valamennyien tudjuk, hogy ebben a könyörtelen harcban ellenségeink óhajítása szerint megsemmisítenének és csak a győzteseknek maradnak lehetőségei az élethez. Ezért hideg elszántsággal általában és a részletekben mindenkor meg akarjuk tenni azokat a rendszabályokat, amelyek alkalmasak arra, hogy ellenfelcink reményeit meghiúsítsák. De sok becsületéhez ragaszkodó olasz is kijelentette, hogy most még inkább elválaszthatatlanul egy-

„Hálás vagyok Istennek minden óráért...”

Taktikai szükségletek kényszeríthetnek minket, hogy ebben a hatalmas sorsdöntő harcban egyszer vagy másszor valamelyik arcvonalon valamit feladjunk, vagy különleges fenyegetések elől kitérjünk, azonban így sohasem fog széjjelzakadni az az acélpánt, amely a német katonák által tovább kovácsolva és katonáink hősiességétől és véréstől tartva — a birodalmat oltalmazza.

— Eppen ebben az időben elvárom, hogy a nemzet ennek az óriási harcnak minden területén még inkább teljesíti kötelességét. Minden ok meg van arra, hogy bízzék magában, minden katonának szent kötelessége, hogy az eddiginél is jobban megőrizze a legnagyobb foku helytállást és megtegye azt, amit a harc követel. *A német nép nehéz történelme folyamán sohasem lehetett több joggal büszke önmagára, mint ebben a minden idők leghatalmasabb mérkőzésében.* Ezen akarat meg fog hiusítani

minden kísérletet, amely Németországnak szintén rabszolgaságba való döntését célozza. A német népnek itthon, a férfiaknak és a nőknek, a katonáknak az arcvonalon szóval nem tudom megköszönni mindazt, amit tettek, amit elviseltek és türelmesen elszenvedtek. Ezt a köszönetet egykor a jövőndő nemzedék fogja kifejezni. En magam végtelenül büszke vagyok arra, hogy egy nép vezére lehetek és hálás vagyok Istennek minden óráért, amellyel megajándékoz, hogy munkám döntő, legnagyobb harcát sikeressé alakíthassuk

— A német érdekek védelmére, az olaszországi eseményekre való tekintettel elrendelt rendszabályok nagyon kemények. Amennyiben Olaszországot érintik, máris tervszerűen és sikeresen folynak. Jugoszlávia árulásának példája már előbb sürgős felhívást és értékes felismeréseket adott nekünk. Olaszország sorsa pedig valamennyiünk számára is tanulság le-

het arra, hogy mindenféle szorongatás és a legkeservebb szükség óráiban sohasem mondjunk le a nemzeti becsület parancsáról, hanem hűségesen álljunk szövetséges társaink mellett és hívó szívvel tegyük azt, amit a kötelesség megtenniük rendelt. Annak a népek, amely ezeket a megpróbáltatásokat megállja, a Mindenható végül is megadja a győzelem habérkoszoruját és ezzel az élet díját, amelynek pedig Németországnak kell lennie és minden körülmények között az övé is lesz.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Elhagyta Rómát a Badoglio-kormány

A Vatikán védelmét a német véderő vette át. Eredményesen folyik az olasz hadsereg lefegyverzése úgy az olasz szárazföldön, mint a megszállt területeken

Berlin. (MTI.) Különjelentés a Führer főhadiszállásáról a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Az áruló Badoglio-kormány az utóbbi hetekben kiugrásának előkészítésére nagy erőket gyűjtött össze Róma körül, sőt magát a várost a Rómán kívül elhelyezett német csapatok ellen védelmi készségbe helyezte. Ezt azzal okolták meg, hogy Rómától nyugatra elenséges partraszállás veszélye fenyeget. Olaszország meghódolása, szeptember 8-ának estéje óta, Róma körül harcok fejlődtek ki a német és olasz csapatok között. Keselring tábornok, a német déli hadsereg főparancsnoka erősítéseket rendelt oda, megkezdte a támadást Róma ellen és ultimátumot intézett a parancsnokhoz. Ennek nyomása miatt a római olasz főparancsnok, 50 kilométer körzetben kapitulált. Az olasz csapatok lefegyverzése folyamatban van. Az összeköttetést a Nápoly és Salerno környékén levő német hadsereggel helyreállítottuk. A Vatikánváros védelmét a német véderő veszi át.

Felsőolaszországban Rommel tábornagy hadseregcsoportjának hadosztályaival rövid, de a német csapatok részéről a legmélyebb elkeseredettséggel vívott harc után meghódolásra kényszerítette az olasz köteleket. A vasutak és országutak, melyek Karinthiából és Tirolból Északolaszországba vezetnek, épségben német kézen vannak. A Liguri-tenger partját Gonovával és La Speziával együtt megszállottuk. Az Etsch völgyét és a Bologna, Verona, Cremona térségében levő városokat megtisztítottuk. Triesztet rövid harc után bevettük. Egyedül Triesztben több mint 90.000 olasz lefegyvereztünk. Délfranciaországban a negyedik olasz hadsereg fegyvereit incidens nélkül átadta Runstedt vezértábornagy csapatainak. Toulontól Mentoneig megszállottuk a tengerpartot.

A Balkánon az olasz parancsnokok zöme megértő módon meghajolt Weichs vezértábornagy, német főparancsnok követelése előtt. A Tiranában levő olasz katonai csoportok és az Athénben levő XI-ik olasz hadseregnek hadoszlopai nagyjából már letették a fegyvert. Az Aegéi-tengeren tartózkodó tíz olasz hadihajót és kereskedelmi hajókat átvette a német haditengerészet.

Az eddigi olasz repülőtereket, úgy-

szintén a legfontosabb kikötőhelyeket az adriai parton megszállottuk. Már csak egészen szórványosan folynak harcok. Szaporodnak azok az esetek, melyekben olasz kötelek mindenfelé átlépnek a német véderőhöz, hogy a harcot folytassák. Ezzel magukra az árulókra hullott vissza egy olyan árulás, melynél nagyobb és alattomosabb aligha található a történelemben. Az olasz haderő már nincs, ami azonban mindörökké fennmarad, az a világ megvétele az árulás iránt.

Egyetlen olasz hajó vagy repülőgép sem érkezett eddig szövetséges repülőterre vagy kikötőbe

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Biztos forrásból származó hír szerint a Nápolytól levő olasz kötelek egy része átmeneti harc után letette a fegyvert. Több olasz csapat német vezetés alá helyezte magát, más olasz csapatok azonban a Salernoi öbölben partraszállt amerikaiakhoz mentek át és fegyveresen résztvettek a németek elleni harcban, melyben nagy veszteségeket szenvedtek.

Stockholmból jelentik: (MTI) Az Associater Press jelenti Kairóból, hogy sem olasz repülőgépek, sem olasz kereskedelmi vagy hadihajók nem tet-

tek eleget Wilson tábornok felhívásának és nem érkeztek szövetséges repülőterekre, illetve kikötőkbe. Kairóban a sajtóértekezleten Casey kijelentette, az a körülmény, hogy az olasz repülők eddig nem érkeztek Libiába, nem annak a jele, hogy nem veszik figyelembe a fegyverszüneti feltételeket. A gépek még megérkezhetnek. Az olasz hajóhadra vonatkozóan Casey érdekes híreket jelentett be, a legközelebbi jövőre. Wilson elismerte, hogy Vecherelli tábornok, az athéni rádióban válaszolt a szövetségesek Londonból adott parancsára. Wilson utalt arra, hogy nem engedi, hogy az ügyek ebben az irányban haladjanak tovább.

Nürnbergből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az itt dolgozó olasz munkások egyhangulag a fasiszta kormány mellett foglaltak állást.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Róma külvárosaiiban heves ágyuzás indult meg.

Lisabon. (MTI.) Az angol híroroda szerint a Badoglio-kormány már elhagyta Rómát. Valószínűen Délolaszországba helyezte át székhelyét.

Zürich. (MTI) Badoglio tábornagy lánya és menyje egy lausannei nagyszállóba érkezett.

Berlinből jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint Maria José hercegnő, az olasz trónörökös fele-

Darmol a legelterjedtebb és legrégebbi csokoládés hashajtó. 35 éve milliók használják mert teljesen megbízható, ártalmatlan.

sége az elmúlt éjszaka Svájcba érkezett.

Bern. (MTI.) A Német TI jelenti: Az olasz trónörökös felesége Montreuxba érkezett.

Berlin. (MTI.) A Wilhelm Strassen megtegyt kijelentésekből az a tény állapítható meg, hogy a német kormány a fascista kormányt ismeri el az olasz nép képviselőjének. A fascista kormánylieta nyilvánosságra hozatala még meg néhány tárcá he nem töltése miatt késik. A Wilhelm Strassen a helyzetet a legérdekesebben talán egy felvetett kérdésre adott válasz jellemzi. Rómában német katonaság uralmon van, eh- ből tehát következtetni lehet, hogy Róma német csapatok kezébe van.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hivatalosan közlik, hogy a japán kormányt rendkívül érdekli a fasiszta kormányt már jelentett megalakulása és kész teljes támogatást nyújtani.

Több, mint 200 ezer tonnatartalmu ellenséges szállítóhajót súlyesztettek el a németek a Salernoi öbölben

Berlini katonai körök szerint a szövetségesek most állanak délen a német véderővel szembeni tűzpróba előtt — Minden átkaroló kísérletet megghiúsítanak a németek a keleti arcvonalon

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda értesülése szerint a Salernoi öbölben az angol-szász partraszálló erők ellen intézett német repülő-támadások során a 9-re virradó éjszaka és nappal 38 ellenséges szállítóhajót súlyesztettek el, több mint 200.000 tonnatartalommal. 14 hajót és sok partraszállító bárkát részben megsemmisítően eltaláltak. Egy nehéz cirkáló, egy 9000 tonnás szállítóhajó és hat nagy partraszállítójármű azonnal elsüllyedt. Az ellenség a legsúlyosabb veszteségeket szenvedte emberben és hadianyagban.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az olaszországi eseményekről a Német Távirati Iroda tudósítója

azt írja, hogy katonai részről a hadműveletek pontos helyeiről nem adhatnak pontos megjelöléseket. Berlini

katonai körök szerint azonban ezek a hadműveletek jól folynak. Az egyes olasz területek fontos állásait német csapatok szállították meg. A német vezérkar munkája alapján felismerhető, hogy az angolok és amerikaiak először állanak szemben sértetlen és jólállított német hadsereggel, eltekintve attól a nyugati hadjáratban elszenvedett súlyos vereségüktől, amely Dünkirchennél fejeződött be. Az egyenlő-

Hangulat!

Művészet!

Kacagás!

TIP-TOP

Színházban

Telefonrendelés 25-30

revü előadásán.

16 világhírnév 16

Óriási siker!

Zsufolt házak!

Vasárnap 2 előadás.

Délután 4 és este fél 8 órakor

Jegyelővétel délelőtt 10-1-ig és délután 4-6 óráig a színház pénztáránál

Bármilyen

Ingatlanadásvétel, csere vagy bérlet-
ügyben bizalommal keresse fel**MEZEI** ingatlantörzsi irodát
Fagy Sándor u. 19. Telefon: 27-50

len viszonyok ideje elmúlt, amikor az afrikai harcúterem a számbeli és anyagbeli fölény nyilvánvalóan az ellenség oldalán állott. Csak ez volt a magyarázata eddigi sikereiknek, bár minden katonai vállalkozásban az ilyen megokolás önmagában nem helytálló és csak utalás kíván lenni arra, hogy a szövetségesek a déli harcúterem most állanak a német véderővel való tűzpróba előtt.

Bern. (Bud. Tud.) Eisenhower fő hadiszállásáról származó jelentések szerint a Nápoly vidékén folyó támadásban több amerikai hadosztályt vetettek harcba. A bevetett repülőgépek számát több ezerre becsülik.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Poukeridge brit kísérőhajót elsüllyesztették. A hajó 1944-ben épült, a legkorszerűbb volt, sebessége óránként 32 és fél tengeri mérföld. Hat darab 10,2 centiméteres ágyúja volt, vízkiszorítása 200 tonna.

Berlin. (MTI.) Német gyorscsapatok bevonultak Albániába. Sok helyen a lakosság lelkesen üdvözölte őket. Megszállították Valona és Durrazo kikötővárosokat, valamint Elbassant. Az Adria horvát partján német csapatok megszállították Ragusa kikötővárosát. Az Adria egész keleti partja mentén az olasz véderő mindenhol zavaró esemény nélkül letette a fegyvert. A beépített parti ütegeket és más védelmi berendezéseket különleges alakulatok vették át.

Berlin. (MTI.) A nemzetközi tájékoztató iroda jelenti, hogy német repülőgépek visszatérésre kényszerítettek a Patras görög kikötőből menekülést megkísérlő olasz hadihajókat.

Ertékes terület yereséggel járt a szovjet magaslati állások ellen intézett német támadás

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Charkovtól nyugatra és északnyugatra a német csapatoknak már szerdán kivívott nagy elhárító sikere tovább bontakozik ki. A szakasz legzöldebb baleszárnyán ennek következtében egy német csoport, melyet az előző napi váltakozó harcokban a szovjet csapatok elvágtak, át tudott torni a főarcvonalig. Eközben a bolsevistáknak a legsúlyosabb veszteségeket okozta. Erre a szakaszra is vonatkozik az a megállapítás, hogy a német elszakadó mozgulatok a szovjet minden átkaroló kísérletet maghústják.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelenti: A keleti harcúter közepes szakaszán csütörtökön Kirovtól délnyugatra magaslati állások ellen intézett német támadás értékes területnyereséggel járt. A szovjet kezdetben szívós ellenállást tanúsított, de a német nyomás alatt összeomlott az ellenállás. Ekkor szovjet lovasság támadott, de már nem tudott eredményt elérni. A szovjet lovasság: délutánra elvágták és bekerítették. A Bjezna folyó mellett a helyzet változatlan. A nyugati parton végig a németek az urak. Nehéz elhárítóharcok voltak a Szmolenszk és Moszkva közötti vasúttól délre. A szovjet itt erős tűzérési és repülő-támadással támadott. A csata napközben váltakozó volt, esetlegesen azonban a német főarcvonal ismét helyreállott eredeti alakjában.

A német hadsereg egyik legkiválóbb alakulatába ütköztek az amerikaiak Salerno vidékén**Róma ellen támadásra készülnek a szövetségesek**

Berlinből jelentik: (B. T.) Az események rohamosan kergetik egymást. A nápolyi és a salernoi öbölben, ahol a németek még idejében felvonultak, új ellenálló vonal képződött. A Közép-olaszországban felvonult német csapatok az olasz főváros fontos pontjait szállták meg. Legegyvezették az olasz helyőrséget és a királyi gárdát anélkül, hogy említésreméltó ellenállás lett volna. Róma megszállásának inkább katonai, mint politikai jelentősége van, arra való tekintettel, hogy a német hadművelétek ezidő szerint elsősorban azt a célt szolgálják, hogy biztosítsák a még Dél-Olaszországban levő német csapatok visszavonulását. Berlinben számolnak azzal, hogy még növekszik az angolszász megszállott terület. Ugy látszik azonban, hogy a németek nemcsak az olasz félszigeten számílanak újabb partraszállásra. Az a tény, hogy az utóbbi időben nagymértékben fokozták az angolszászok légitámadásaikat a nyugati német állások ellen, különösen a boulognei és calaisi részen. Berlin szerint figyelmet érdemel, mivel ezek esetleg nyugati betöréskísérlet előjártékai.

Zürichi jelentés szerint a németek Róma ellen megszüntették minden hadműveletet, mert az olaszok megadták megukat. Jelek mutatnak azonban arra, hogy a szövetségesek készülnek valamire Róma ellen, miután a nyílt város jellege a német megszállás folytán megszűnt. Számolni kell tehát a Róma elleni légitámadásokkal.

Heves harc tombol a Salernoból Potenza felé vezető vasút mentén

Berlinből jelentik: (B. T.) Eisenhower főhadiszállásáról érkezett jelentés szerint az 5-ik hadsereg első páncélosos tályai és egy különleges feladattal megbízott hadosztály péntek reggel óta működésbe léptek. Az 5-ik hadsereg egyrésze a salernoi öbölből kiindulva az adriai part felé igyekszik. Ezen a szakaszon került először harcra a németekkel. Az amerikaiak a 16-ik német hadosztályba ütköztek, amely a múlt télen Sztalingrádnál küzdött és a német hadsereg egyik legkiválóbb alakulata. Nápolytól északnyugatra a különleges feladattal megbízott amerikai hadosztály támad. Ezekről a harcokról azonban még nincsen közelebbi jelentés. Ezt a hadosztályt egy brit és egy amerikai hajókötelék kíséri. Az angolszászok megszállták Ventotena kis szigetet és egy

kisebb hajóraj Honza sziget felé halad. A 8-ik brit hadsereg Északkalabria felé nyomul. Egyes olasz légierők, amelyek eddig a Balkánon állomásoztak, csütörtökön reggel elhagyták görögországi, jugoszláviai és albániai állomáshelyeiket. Az algiri rádió szerint a brit hajóhad csütörtökön este Taranto kikötőjében tett partra csapatokat.

A Pesti írja: Zürichbe érkezett jelentés szerint három brit hadoszlop pénteken megkezdte az előnyomulást. Tarantótól Brindisi felé. Ezen a szakaszon a németek tervszerűen visszavonulnak. A Salernoból Potenza felé vezető vasút mentén rendkívül heves harc tombol. Nápoly környékén az amerikaiak védekeznek és hidfóállásaik is veszélybe kerültek.

Badoglio tábornagy Sziáliában van

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Roosevelt és Churchill, mint a brit hírdóla jelenti, Badogliohoz intézett üzenetében azt követeli az olaszoktól, hogy szálljanak szembe a német csapatokkal és harcoljanak ellenük.

Stockholmból jelentik: (MTI) Badoglio tábornagy jelenleg Sziáliában tartózkodik.

Hogyan sülyesztették el a német repülőket a szövetséges kikötőkbe igyekvő olasz hajókat

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interim jelenti: Nehéz olasz hajóegységek Szardínia és Korzika között történt elsüllyesztéséről most már részletek is ismeretessé váltak. A zolász hadihajókat menekülésük pillanatától kezdve követte egy német felderítő repülőgép. Az olasz hajók parancsnoka és a Földközi tenger nyugati részén tartózkodó amerikai tengeri erők parancsnoka között váltott rádióüzenetből, melyet a német gép felfogott, hogy az olaszok az ellenség utasítására, először zavarni akarják a német hajóforgalmat Szardínia és Korzika körül, majd pedig északafrikai kikötőkbe szándékoznak menni. A Tirreni tengeren tartózkodó könnyű német tengeri egységek parancsnoka, aminő a hajók kifutásáról

étesült, haladéktalanul megtette a szükséges intézkedéseket. Amint az olasz hajók láthatóvá váltak, német torpedóvető repülőgépeket rendelt oda. Amint az olasz hajók parancsnoka észrevette a német repülőgépeket, minden erejével menekülni igyekezett, de már késő volt. Még a buvárhajók sem tudtak elmerülni. A német repülőgépek egyrésze messzire repült az olasz hajóktól s biztosította a művelet lefolytatását. A gépek másik része alacsonyban repült, hogy veszélyes terhénél ledobása után, mellyel mélyen felszakította az olasz hajó törzsét, a hajó testét is eurolta és a surlódás következtében oldalkoromáryának egy részét elvesztette. Csak a repülőgépv vezető ügyességének volt köszönhető, hogy a

gép nem zuhant a tengerbe.

A tengeri hadműveletről visszatért repülő elmondta, hogy az olasz csapatokon nagy izgalom uralkodott. A hajókon elért torpedó- és bombatalálatok robbanásaitól visszhangzott köröskörül a tenger. Több kisebb hajó az óriási hullámmástól felborult. Egy csatahajó és egy cirkáló 10 perccel az első támadás után elsüllyedt. Egy másik csatahajó és egy további cirkáló erősen oldalra dőlve, próbált menekülni.

Róma nyíltváros jellegét megőrzi a német főparancsnokság

Berlinből jelentik: (MTI) Az a hír, hogy az északolaszországi német erők Rommel tábornagy parancsnoksága alatt állanak, nagy meglepetést keltett az olasz lakosság körében. A tábornagy neve örökre összerórtott a tengerierők északafrikai hadjárataival. Rommel a legnagyobb népszerűségnek örvend, s az olasz lakosság legszeleesebb köreinek bizalmát élvezi. Erre vezethető vissza az, hogy péntek délutántól kezdve az olasz véderő sok alakulata helyezte magát német vezetés alá.

Hasonlóképpen népszerű Kesselring tábornok is.

A tábornok egyébként minden intézkedést megtett, hogy Róma nyíltváros jellegét megőrizze.

Churchill Washingtonban marad az olasz helyzet tisztázásáig

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Churchill valószínűleg mindaddig az Egyesült Államokban marad, amíg Olaszország helyzete nem tisztázódik. A Washingtonban levő diplomáciai megfigyelők találgatják, vajjon Churchill és Sztalin között nem jön-e létre találkozó még Churchillnek Londonba való visszatérése előtt? Ennek a találkozásnak a létrejöttét azonban mértékadó körökben nem tartják valószínűnek.

Ettől eltekintve biztosra veszik, hogy a Sztalin-Roosevelt és Churchill között létrehozandó hármastalálkozó már elhatározott dolog és hogy erre a találkozóra már a közeljövőben sor kerül.

Évkezdés a nagyváradi katolikus egyesületekben

Szeptember 26-án, vasárnap reggel 9 órakor szentmisével és közös szentáldozással egybekötött közös Veni Sancte-ra gyűlnek össze az olasz Szentlélek plébánia templomba a váradi katolikus egyesületek.

Ugyanaznap nagy engesztelő szentségimádás lesz Várad összes katolikus leányainak részvételével, délután 5-től 6-ig ugyancsak az olasz plébániatemplomban a világ-békéért. A szentségimádás egész napos, délután azonban külön a lányok részére lesz a fentjelzett engesztelő óra.

A nagyváradi munkás és a szociáldemokrácia

A napokban zajlott le Nagyváradon a szociáldemokrata párt szervező gyűlése. Erről a Népszava tegnapi, pénteki száma ismertetőt közöl s azzal dicsekszik, hogy nagy megnyugvással szolgált a nagyváradi munkásság körében a szociáldemokrata párt szervezkedése, mert ez a körülmény nagymértékben hozzá fog járulni a politikai élet megtisztulásához.

Az első megjegyzésünk az, hogy éppen a napokban hallottunk egy hatalmas munkás megnyilvánulásról. A gyűlésen a N. M. K. munkástömege vett részt. Ezek a munkásokon egyáltalában nem látszott meg, hogy együttérzőnek a szociáldemokrata párttal. Sőt a múlt tapasztalatai alapján a leghevesebben tiltakoztak a párt szervezkedése ellen. A magyar munkás tudja, hogy mit jelentett számára a szociáldemokrácia. Jelentette a terrort, mely a demokrácia elvek teljes megcsúfolása. A magyar munkás sokszor érezhette, hogy kenyér nélkül marad, mert nem volt hajlandó a nemzeti érzést internacionálisba fullasztó és a vallást lábba taposó szociáldemokrácia szekerébe állani. Egyszerűen kiközösítették maguk közül azokat, akik nem voltak demokráciák. Voltak iparágak, amelyekben egyáltalán nem is kapott munkát az, aki nem volt szociáldemokrata. A szellem rabszolgásgát kényszerítette a munkások tömegére. A magyar munkás nem kér ebből a terrorból többé.

Nem értjük azt sem, hogy levitézlett eszméivel mennyiben járul hozzá a politikai élet megtisztulásához. Legfeljebb arra magyarázhatjuk, hogy eltűnnek majd az egyes pártokból az oda nem való elemek. A szociáldemokrata párt ugyanígy a múlt tanulságai alapján eszüközött fogva inkább igyekezett összebonyolítani és zavarossá tenni a helyzetet. Hiszen egyik főelve volt az osztályharc, amely egymás ellen uszította a társadalmi osztályokat.

Még azt is említi a Népszava beszámolója, hogy „Ady városában felszállott a páva és az új magyar igék szóhoz jutnak”. Új magyar igék! Vajon mi újat tud mondani a szociáldemokrácia? Talán csak nem azért nevezik a nagyváradi szervezetet pávának, mert idegen tollakkal akar cseszkedni és ez lesz majd az új eszme, az új magyar ige.

Mindegy, hogy nevezik magukat és mit akarnak. Amitás azonban az, hogy a nagyváradi munkásságot be lehet terelni a szociáldemokrata pártba. Az egész szervezkedés arra való, hogy azok a munkásrétegek is szervezkedhessenek, akik eddig az új eszmék hatása alatt ki voltak zárva a magyar pártokból. Az ő érdekeik is újból szót és tömegeket akarnak kapni érdekeik kiharcolására. A magyar munkás és kereskedő állat a szót és nem engedi magát behálózni.

A magyar munkás megtalálja érdekeinek védelmét az N. M. K.-ban és a többi keresztény irányzatú munkás szervezetben. Ezek is tettek annyit a ker-

esztény magyar munkás érdekében, mint a szociáldemokrácia tett az elmúlt időkben. S ezekben a szervezetekben igazán csak keresztény munkás érdekeiket védik és nem kell ott tartania, a magyar munkásnak, hogy idegen fajok rabszolgája lesz. A mostani hangoskodó szociáldemokrata szervezkedés csak arra való, hogy elvegye a keresztény munkásság bizalmát meglevő keresztény szervezetektől. De jónak kell gondolkoznia a magyar munkásnak és össze kell szednie azt, amit az utóbbi időben elért szociális téren és felismerheti, mily nagy eredményeket ért el és mily sok fontos szociális segítségben részesült az elmúlt években. Pedig éppen ebben az időben a szociáldemokrácia szóhoz sem jutott, tehát nem tölta kaptá ezeket. Igaz, hogy még van baj, éppen elegendő. De azzal számolnunk kell, hogy háborus időkben élünk, amelyek nem engedik, hogy tulságos nagy igényekkel lépünk fel. Mégis a nehéz idők ellenére is sok és fontos szociális

intézményeket lehet feltüntetni a munkás érdekek védelme terén. Éppen abban van a magyar munkás hazaszeretete, hogy a nehéz időkben nem kíván lehetetlent és nem nézi csupán egyéni érdekeit, hanem a nemzet érdekét tekintve elsősorú kötelességnek. Jól tudja a jónak gondolkodó ember, hogy egyéni érdekei is csak akkor nyernek maradandó megoldást, ha összefüggésben vannak a közérdekkel és a hazaszent ügyével. Drágán fizette meg éppen a munkás az 1918-at, amikor a kommunizálással összefogott szociáldemokrata uszításoknak engedve nagyon sokan megfélemltek a nemzeti szempontokról és a közügyről, az egész nemzet minden társadalmi osztályának együttes érdekeiről és csupán az ő egyéni szempontjaikat néztek. Még a jobb részű szociáldemokraták is viszáriadtak ettől a veszedelmes játéktól, amely egy nemzetet segített sárbadönteni és katonáinkat forradalmasítani, kezükkel az országot védő fegyvereket kicsavarni. A magyar munkás nem tudja ezeket elfelejteni a szociáldemokráciának és nem engedi egységét megbontani ezekben a nehéz időkben, amikor az egész nemzet keresztény összefogására oly nagy szükségünk van. (V.)

Tudományos Akadémiát és erdélyi rádiót kíván az Erdélyi Párt Kolozsvárra

Az Erdélyi Párt kolozsvári tagozata hétfőn délután Kolozsvárott gyűlést tartott és ezen a gyűlésen dr. Gelei József egyetemi tanár a kolozsvári tagozat alelnöke „Kolozsvár köznevelődésének központja” címen előadást tartott. Beszédében az erdélyi főiskolai oktatással kapcsolatban hiányolta, hogy nincs az egyetemnek technikai és nincs állatorvosi fakultása. A főiskolák közül hiányzik az erdélyi, bányászati, továbbá a képzőművészeti és zeneművészeti főiskola. Hangoztatta hogy hiányzik az erdélyi írók szövetsége, majd annak a nézetének adott kifejezést, hogy fel kellene állítani Kolozsvárott az Erdélyi Tudományos Akadémiát, továbbá kijelentette, hogy az Erdélyi Pártnak nagyjelentőségű feladata, hogy Kolozsvárra saját erdélyi rádió megteremtésén minden erejével fáradozzék.

Calabria, Délolaszország legnagyobb félszigete

(Stud.) Szeptember 3-án a szövetséges angol-amerikai csapatok partra szállottak Calabriában, Délolaszország legnagyobb félszigetén, amely a Tarentói öböl, a Ioni tenger, a Messinai szoros és a Tyrheni tenger között terül el. Kopár, hegyes, gyéren lakott terület ez Dél-Itáliának. Hegyei az u. n. Calabriadriai hegyek, az Appenninekhez tartoznak, az Appenninek összetörredett és főképpen kristályos vonulatának nyulványai. A hegyi képződés még ma is tart ezen a területen, amit a rendkívül gyakori földrengések is bizonyítanak. A legnagyobbbarányu és leginkább emlékeztető Calabriai földrengések

közül az 1783. évi, amely februártól egészen júniusig tartott. Hatása kb. 5 és 1/2 négyzetkilométer területre terjedt és rombadöntötte Oppido városát és az egész területet teljesen felforgatta. Két nagyobb, főképpen gránitból álló hegytömeg húzódik végig a félszigeten a Sila és az Aspremonte, amelyeket egymástól széles süllyedés választ el, ebbe nyúlik be két oldalról a tenger. Ugyanilyen természetű harántos törésnek tekinthető a Messinai szoros is. A Calabriai partokat a magas parteziklák miatt nehéz megközelíteni. Éghajlata a partokon meleg és mecsarai miatt különösen nyáron rendkívül egészségtelen.

hát ezer lélekre 16.1, ami a nyugat-európai országok, de még az észak-olaszországi tartományok természetes szaporodásához viszonyítva is magas. A tuberkulózisban elhaltak aránya is magas, azonban a javuló közegészségügyi viszonyok következményeként évről-évre csökken; 1940-ben Calabriában 100.000 lélekre 44 tuberkulózis okozta halálozás esett, ami az 1936. évi arányszámhoz viszonyítva, jelentős javulást jelent.

A nehéz közlekedési viszonyok miatt Calabria gazdasági és műveltségi tekintetben is elmaradt Olaszország többi tartományai mögött. A hegyvidékek gyér népessége juh és kecsketartásból él. A helységek hosszú sorban helyezkednek el, többnyire a partok mentén, gyümölcsösök között. A hegyek lejtőin sok szőlő és olajbogyó, a parti síkságokon főleg gabona, gyapot és gyümölcs terem. Nyágyaranyúnak mondható a zöldség termelés is.

Calabria állatállománya 1940-ben 17.186 darab szarvasmarhából, 187.289 darab hirkából, juhból és 71.767 darab sertésből állott.

Ásványi kincsekben nem bővelkedik. Kisebb mennyiségben találunk szulfátot, kalcium-nitrátot és foszfátot.

A calabriadriai ipar a háziiparként üzött selyemszövőstől eltekintve, teljesen jelentéktelennek mondható.

Közlekedési hálózata a magas és sziklás hegyek miatt rendkívül gyér. Vasut és közutvonalak csak a tengerpart mentén vannak.

Legnagyobb városa Reggio di Calabria 120.000 lakossal. A város népességének 38,2%-a foglalkozik mezőgazdasággal, 25,5%-a iparral, 9,8%-a kereskedelemmel, 8,4%-át pedig a közlekedési vállalatok foglalkoztatják és 8,2% közszolgálati alkalmazott. A városban 1940-ben ezer lélekre 27,8 születés és 12,5 halálozás esett, a természetes szaporodási arány tehát 15,3 ezrelék volt.

Calabria és a magyar történelem

Óslakói brutti vagy bretti néven ismeretesek, lucan eredetűek, de később a hazájukból odaszakadt hellén gyarmatosokkal, majd pedig a Calabriába betört szaracénnal keveredtek. Calabria, a rómaiak Bruttiuma, az ókorban mint görög gyarmat Nagy-Görögországnak volt része. Itt feküdt Sybaris, a gazdaságáról híres görög város, a rómaiak Kr. e. 276-ban foglalták el. A nyugat-római birodalom összeomlása után a keleti gótok, majd a bizánciak, később pedig a szaracénnak vették birtokukba. A szaracénnok a XI. században a normanok irták el. A XI. században II. Roger norman király Sziciliát és Dél-Itáliát egyesítve megalapította a nápolyi királyságot. A norman ház kihalása után VI. Henrik német császár szerezte meg Calabria és a nápolyi királyság birtokát. Majd a francia An-

jou család olasz ágának birtokába került. Eként Calabria a magyar történelemmel is kapcsolatba jutott, mert Nagy Lajos magyar király seregének egy része az öcece megöletését megboszuló 1350. évi hadjárat során Calabrián is végig vonult. Calabria, mint a nápolyi királyság egy tartománya. 1505-től 1714-ig spanyol, 1714-től 1860-ig pedig osztrák uralom alatt állott. 1860-ban Garibaldi 1000 önkéntes élén indult el Reggio de Calabriából és átkelte a messinai szoroson, meghódította Sziciliát.

Calabria Dél-Olaszország egyik legnagyobb tartománya. Területe 15.083 négyzetkilométer, lakóinak száma pedig az 1936. évi olasz népszámlálás adatai szerint 1.771.651. Népsűrűsége négyzetkilométerenként 117. Közigazgatásilag három kerületre oszlik: Cosenza, Catanzaro és Reggio di Calabria. Községeinek száma 379.

A népesség rendkívül alacsony műveltségi színvonalon áll, amire jellemző, hogy 48%-a analfabéta. Az irni-olvasni nem tudók arányszáma természetesen a nők között magasabb, 56%, míg a férfiak között „csupán” 39%-a analfabéta.

A calabriadriaiak rendkívül szaporak. 1940-ben ezer lélekre 30,7 élveszületéssel, a halálozási arányszám pedig 14,6 volt. A természetes szaporodás te-

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári arak!

Hirdessen a Magyar Lapokban

Mulatságos bonyodalmak a Tip-Top Revü varázslója körül

Megirták a lapok, hogy mostanában sorozatosan fordultak elő Nagyváradon olyan zsebmetsések, amelyek áldozatai nagyjértékű tárgyak, jelentős pénzösszegek elvesztéséről tettek panaszt a rendőrségen. Valami egészen rendkívüli ügyességű zsebtolvaj szövetkezett garázdálkodni a városban, amelynek még nem tudtak nyomára jutni a detektívek. Nem kis feladat ez, mert a zsebtolvajok ellen csak tettenérés esetén lehet eljárást indítani, ami a tapasztalat szerint egészen ritkán sikerül.

A kihallgatások során természetesen alaposan kikérdezték a károsultakat, hogy mégis mit vettek észre a zsebmetszés pillanatában, milyen gyanus körülményeket tapasztaltak s nem tudják-e legalább hozzávetőleges személyleírását adni annak, akiben a tettest gyanítják.

És ekkor több esetben is egyöntetű választ kaptak a nyomozó közegek, ami éppolyan meglepő, mint amilyen mulatságos.

Egy idős magánzó, akinek a villamosban az aranyórája tűnt el, így felelt a rendőrséget kérdéseire:

— Egészen megfoghatatlan az eset. Semmit a világon nem vettem észre. Hihetetlennek találom, hogy egy zsebmetsző, akármilyen ügyes legyen is, ennyire rá tudott volna szedni, mert én vigyázni szoktam a dolgaimra. Szerintem a tettes csak a Tip-top revü bűvésze lehetett.

A kijelentés nagy derűtséget keltett a rendőrségen. Megkérdezték a károsultat, hogy látta-e a bűvészt a villamosban, ahol az aranyórája eltűnt.

— Nem láttam — felelte a panaszos — de ez semmit sem számít. Mi az egy ilyen bűvésznak láthatatlanságát tenni magát.

A másik károsult egy gyógyszerész volt, aki családját kísérte ki az állomásra, s mialatt a feleségétől búcsúzott, csente ki valaki az aranyóráját láncostul a zsebéből. A gyógyszerész már nehezebben hozakodott elő gyanújával, de a végén mégis csak kibökte:

— Csak ez a Tihanyi lehetett a Tip-top revütől. Mert aki a színpadon olyan káprázatos ügyességgel szed ki mások zsebéből kártyát, zsebkést, sőt olyan tárgyakat is, amelyek sohase is voltak ott, hogyan tudta volna kilopni egy óvatlan pillanatban az aranyórát? Az ember védtelen egy ilyen bűvészszel szemben.

Természetesen ennek a panasznak sem volt más, közvetlenebb gyanúoka, mint az, hogy Tihanyi mester a színpadon kacskákat tüntet el, egész vagonrakományra való holmit tud kiszéni egy kölcsönként kalapból, halatlan kézügyességgel varázsol ki dolgokat mások zsebéből — hát egészen kézenfekvő, hogy ő volt a zsebmetsző...

Egy harmadik károsult, egy dinyeára, akinek a dinnyesátor előtti csoportosulásban 2500 pengőt vettek ki a zsebéből, szintén azon a véleményen volt, hogy csak a Tip-top revü bámulatos ügyességű varázslója lehetett a tettes, ha nem is látta színel se a közelben. Mert az ilyen embernek gyerekjáték észrevétlenül tenni magát és kivenni egy tárcát a zsebből.

A rendőrségen persze nem vették

komolyan ezeket a gyanakvásokat és más irányban folytatják a nyomozást. Nem is értesítették Tihanyi mestert, aki tegnap este, előadás előtt, tőlünk tudta meg, hogy milyen rendőri esetekkel került rá nézve kétségkívül csak hízogó kapcsolatba.

Akkorát nevetett rajta, hogy csak úgy zengett a kis öltöző.

— Nahát — mondotta — szerencse, hogy még nem mutattam be eddig zsebmetsző-produkciókat... Pedig mikor önállóan dolgozom és egész estét betöltök műsort adok, el szoktam vegyülni a közönség között s összegyűjtök néhány értéktárgyat nézőim zsebéből, hogy aztán a legfantasztikusabb helyekről adjam elő azokat ismét...

— Volt már pályafutása alatt hasonló esete?

— Előfordult... Hiszen elég kézenfekvő a gyanu. De — tette hozzá nevetve — eddig még nem derült ki rám semmi.

— S mondja meg őszintén, olyan nehéz feladat volna ez önnek?

Erre már komolyan felelt:

— Föltétlenül. Mert más a játék és más a valóság. S különben is hová jutnánk, ha mindenki visszaélné a mesterségével?

Együttal kikérdeztük a kitünő bűvészt, hogy adta erre a mesterségre a fejét?

— Már gyerek koromban észrevettem, hogy nagy kézügyességem van. De az eszembe se jutott, hogy valaha bűvész legyek. A nagybátyám azonban tizenhárom évvel ezelőtt kivitt Amerikába, ahol sok mindennel próbálkoztam, míg végre Monte-Videóban egy hindu bűvész asszisztense lettem. Tőle lestem el az első fogásokat. De aztán, visszatérve Európába, sokat kellett még tanulnom, ami nem könnyű dolog, mert a bűvészek nemcsak a közönség előtt nem fedik fel mutatványaik titkát, hanem segítéjük és kartársaik előtt sem.

— És sohase fordul elő, hogy belesül?

— Ritkán. De ha mégis megtörté-

nik, akkor se veszi észre a közönség. Ha a számat figyeli, akkor a kezemmel csapom be, ha a kezemet figyeli, akkor beszédem szedem rá s ha mind a kettőt figyeli, akkor meg éppen nem jön rá semmire...

— S a magánéletben szokott-e bűvészkedni néha?

— Megtörténik. Én is kipróbáltam egyszer egy tojásárussal azt a régi, szakállas bűvészfogást, hogy vásárlás közben feltörtem néhány tojást és mindegyikből egy-egy kétpengőt vettem ki... A kofa a végén már nem akarta eladni készletét s maga is kezdte összetörni a tojásokat, amíg rá nem jött, hogy szemfényvesztés áldozata lett.

Beszélgetés közben ezer mókát csinált, egy mozdulata sem olyan, mint más rendes emberé. Ha cigarettára gyújt, ha kivészi a zsebkendőjét, ha helyet kínál: az már egy bűvész mutatvány.

Mikor távoztam az öltözőjéből, kedvesen átnyújtotta nekem a pénztárcámat, amit közben kivett a zsebéből.

— Vigyázzon — mondtam — mert hívom a rendőrséget.

— Az nem baj — kacagott — csak el ne vigyenek. (j.b.)

Munkabér és munkaidő a magyar iparban

Milyen magas volt iparosaink munkabére?

A Statisztikai Negyedévi Közlemények legújabb számában a Központi Statisztikai Hivatal közli a múlt év őszén készített puhatoló munkastatisztika eredményeit. A kérdések kiterjeszkedtek a munkabérekre, még pedig az órabérre és a heti keresetre egyaránt, valamint a heti munkaórák számára is.

A munkabérek a múlt ősz óta már három ízben is változtak és így csak távoli emlék rögzítésének hat, amidőn a hivatal megállapítja, hogy például a vas- és fémiparban a napszámások átlagos keresete 28—32 pengőt tett és hogy a napszámások a többi iparágakban is körülbelül ezen a kereseti szinten állottak, bár pld. a gépiparban alkalmazott napszámások keresete 6 pengővel meghaladta ezt az átlagot, a sörite, érzős- és tolliparban pedig 7 pengővel alatta maradt ennek.

A legmagasabb heti béreket a múlt év őszén még a sokszorosító ipar szakmunkásai kapták, mert itt a gépszedők 107—35 pengőt, a gépmesterek pedig 104—72 pengőt vittek haza heti keresetük eredményeképpen. A sokszorosító iparban a 100 pengőt meghaladó heti keresetek már a múlt év őszén is a munkásságnak tekintélyes hányadára terjedtek ki, a többi iparcsoportokban ellenben csak egyetlen egy olyan szakmunkás csoportot találunk, még pedig a következő munkásokét, ahol a heti kereset 119-55 pengőre rugott. Igaz viszont, hogy ez mindössze három munkásra vonatkozó adat, holott a gépszedők bérét a hivatal ülő munkás adataiból, a gépmesterek bérét 71 munkás adatai alapján számította ki. Különböző még az is, hogy a sokszorosító iparban a múlt év őszén a szervezett munkásokkal dolgozó üzemekben 44 óra volt a heti rendes munkaidő, a következő munkásokénál pedig 48 óra.

A szakmunkások zöme a múlt év végén még hetenként 50—70 pengőt kere-

olyan ritkaságszámra ment, hogy ennyit, vagy ennél többet a Statisztikai Hivatal a megzámított husz nagyobb

iparcsoport közül összesen csak négyben talált. Azóta azonban a munkabérek nemcsak a hivatalos munkabéremelés következtében emelkedtek, hanem azért is, mert az üzemek időközben az alaphérekét is igen sok esetben kényte-

lenek voltak javítani. Ma már a szakmunkások körében a heti 100 pengős kereset egyáltalában nem ritkaság, sőt azt lehetne mondani, hogy a 2 pengős órabérnél kevesebbet kereső szakmunkás a kivétel.

A munkaidő kérdése

A heti munkaidő adatai szerint a magyar iparban a múlt év őszén a 8 órai foglalkoztatás már igen nagy hányadban megvalósult. Amint ugyanis ez a több, mint 20.000 munkásra kiterjedő puhatoló statisztika mutatja, ipari munkásságunknak több mint háromnegyedrészre dolgozott hetenként 43 és 48 órát tévő munkaidőn át. 70% dolgozott ennél kevesebbet és mintegy 16% vagyis a munkásság egyhatodrésze ennél többet. A kevesebb munkaideig dolgozó iparágak között első helyen ebben az esztendőben a fonó-szövőipar, valamint a ruházati ipar egyes ágai voltak, továbbá a sokszorosító ipar, ahol még 31—36 órás munkahetek is meg lehetős nagy számban fordultak elő és ahol akadtak olyan munkások is, akik hetenként még 24 órát sem dolgoztak végig.

Elvéve természetesen más iparcsoportokban is előfordultak a 48 óránál rövidebb munkahetek, például a gépiparban, a géplakatosok sorában.

A hosszabb munkahetek tekintetében első helyen a szolgáltatásokat végző iparágak állottak, mint amilyen a mosás, vasalás, a férfi és női fodrászipar, mert ezekben éppen a legfeljebb 48 órás munkahét ment kivételzámába. Itt ugyanis a számbavett 351 munkás közül csak minden hatodik munkás dolgozott kevesebbet heti 48 óránál. A közlekedés is olyan foglalkozási ág, amelyben az átlagos napi munkaidő jóval hosszabb 8 óránál. Itt a munkásságnak csak 35%-a dolgozott 48 órát egy héten át, de előfordult még 74 órás és ezt meghaladó heti munkaidő is. Aránylag sok volt a túlfoglalkoztatott munkás az élelmezési iparban, ahol feltűnően sokan dolgoztak heti 55 és 60 órát. Ugyan-

Pályázati hirdetmény a Hivatalos Lapban

A Budapesti Közlöny legújabb, 203-ik számában Nagyléta község (székelyföldi járás) megüresedett két községi irnoki állásra pályázatot hirdet. A pályázati kérvényt Biharvármegye alispánjához kell címezni. Pályázati határidő a pályázat megjelenési időpontjától számított 15 nap.

Ugyancsak a legújabb Budapesti Közlöny hirdet pályázatot a kolozsvári m. kir. Ferenc József tudományegyetemen megüresedésben levő két állami rendszerű II. osztályu altszti és három állami rendszerű kisegítőszolgai állásra. A pályázati feltételeknek teljes egészében meg nem felelő kérvényeket a bizottság nem veheti figyelembe.

Üzen az otthon!

Kiolvasott könyveket, főkép regényeket kérnek katonáink a harcterre

Első tábori postánkat augusztus hó 14-éről keltezett levéllel kezdjük. Ezt a hosszú levelet Hermann Zoltán őrmester (F 625) írta. Itthon járt szabadságon és visszatérve a keleti frontra több érdekes dolgot említ hazai tapasztalatairól. Elmondja, hogy mily nagy örömmel és boldogsággal jött haza és itthon mennyire elszomorította egy-két önmagáról megfélekedett ember gondolkodása. Leveléből kitűnik, hogy katonáink magas szempontok szerint tudják nézni korunk eseményeit és büszkén viselik a katona nevet. Leveléből ideiktatunk néhány részletet. Megérdemelné ugyan, hogy az egészet közöljük, de nem tehetjük.

„Nincs, nincs... nem lehet kapni — hallottam itt is ott is — írja levelében. A mézszárszék előtt sorban állanak s nagy zugás kíséri a várakozást. Én is állottam sorban és megelégedve láttam, hogy mindenkire sor került és megkapta a maga részét, az elegendő adagot. Kimentem a piacra. Nagy a felhozatal, mindenki telekosárral távozik. Vendéglők tele, mozi zsúfoltan, a korzó elegáns, mint béke időben. Az ember észre sem veszi, hogy a háború kellős közepében él. Hát miért vannak mégis zuglódók? Pedig jól lakhatnak, éjjeli álmukat otthon tölthetik. Az ilyen örökké elégedetlenkedők gondoljanak arra, hogy sok millió embernek nincs hova lehajtania a fejét, nincs csak egy rongyos ruhája. Hányan állának itt szívesen sorban az oroszok közül, csak kapnának valamit. Akik otthon vannak, legyenek fejelemzettek, mert otthonlétem alkalmával tapasztaltam, hogy a kormányunk igyekszik megtenni mindent, hogy mindenki megkapja a szükséges járandóságát.”

Levelének végén Hermann Zoltán kérést intéz a Magyar Lapok olvasóhoz. Kéri, hogy küldjenek a harcterre kiolvasott könyveket, regényeket.

Pórtoljuk a keresztény kereskedelmet

Mányi László honvéd (458) üzeni Székelyhidra szüleinek és testvéreinek, hogy jól van és egészséges. Ezt szívből kívánja szeretteinek is. Kéri, hogy ne aggódjanak érte s adját át üdvözlését barátainak is. Egy verset is küld, amelyből közöljük a következő sorokat:

Miért sirtok magyar anyák? Hogyne sirnánk, mikor úgy járt! Elvitték tőlünk, akit szerettünk. Elvitték egy szép tavaszi délután Elvitték messza, a Kárpátonok át.

Uzsoknál mindenki megállt, Visszanézett: Isten véled drága édes anyám,

Szép magyar hazám.

Most mindenki megállt s meghajtja magát S talán egy sincs köztünk, aki meg ne csókolná A drága magyar határt. És mi megyünk tovább.

Miért sirtok magyar anyák? Fiatok most vitézen áll a vártán, Ne sirtok magyar anyák! Egy szép napon visszajő, akit ti vártok, Ne sirtok magyar anyák!

László Gyula tizedes (F. 712.) örömhirt közöl: rövidesen haza jön. Cikkeit érdeklődéssel várjuk és kérjük, mihelyt hazajön, váltsa be ígértét és keressen fel bennünket a szerkesztőségben. Nagyon fogunk örülni, ha elmondja vagy leírja sok tapasztalatát.

Fernbach Mihály (F 587) üzeni a „Muszka földről” a magyar katona itthon lévő szeretteinek, hogy minden lépésért, amelyet itthon tesznek a magyar honvédekért százszorosan megszolgált a magyar katona a fronton, mert életének kockázatásával védi a magyar földet. Majd így folytatja:

„Ha mi nem lennénk nem szólna a szép Magyarországon a templomba hívó harang édes szava, nem lenne sinkinek biztos otthona, hová fejét lehajthatná. Nagyon kérjük otthonmaradt szeretteinket, hogy imádkozzanak és dolgozzanak érte, mi is imádkozunk, dolgozunk s ha kell vérünket is ontjuk édes magyar hazánkért”.

Továbbá üzeni még Fernbach Mihály levelében Szabó Frigyes ujjpalotai plébánosnak, hogy köszöni a megemlékezést és kéri, hogy továbbra is imádkozzék érte és minden magyar katonáért. Hálás üdvözlését küldi a plébános urnak és az ujjpalotai híveinek.

Üzeni drága feleségének, családjának és szüleinek (Cséplő Péter-u. 4. és Ghillányi u. 27.) jól van, egészséges, amit viszont kíván nekik is. Szeretők soraikat sürűbben várja. A kis Mityukámt és Sanyikámat külön csókolom nagyon sokszor, titeket is drága szüleid és téged drága feleségem milliószor. Nagyvárad I. postafőnökömet és többi előjáróimat szeretettel üdvözlöm. Postás kollégáimat is üdvözlöm.

Thom János (B 864) üzeni feleségének, szüleinek (Varju-utca 3. és Gönczy Pál-u. 16. jól van, egészséges s ezt nekik is viszont kívánja. Szeretők soraikat továbbra is várja. Kézcsókját küldi drága szüleinek, édes kis feleségét sokszor csókolja.

Fernbach Sándor, Ujjpalotai Péter, Nilgész József és Kindle Antal honvédek üzenik Ujjpalotára, hogy jól

„Kelyhek”
cimboriumok, szentségtartók, stb.
Oberbauer A. Uőda
Magyarország legrégebbi temberendező és zászlószövő vállalata
Budapest, IV. Váci-utca 4. sz.
Alapítási év 1863 Tel. An. 83-3-44.
80 éves eeg.

vannak és valamennyien egészségesek s ezt viszont kívánják. Kuczik Tibor őrzvezető (F 391) üzeni a következőket:

„Itt a messze idegenben ahol a golyók sivitanak és a gránátok robbannak, a magyar honvéd itt sem telejt el hitét és imádságát. De úgy gondolom, hogy nem eleget imádkozunk és ezért küldöm e versikét

MAGYAR ÉDESANYÁKHOZ!
Valahol a Dnyeper partján sir a szél,
Orosz földre nemsokára ráborul a hideg tél.
Édesanyám azt üzenem Magának,
Menjen el templomba vasárnap!
Borujjon az oltár elé csendesen,
Mondjon el egy imádságot helyettem.
Meghallgatják Fenn a magyar anyákat
Imádkozzék értem Anyám vasárnap.
Kuczik Tibor testvérünknek, aki szorosan hozzánk tartozik, hiszen nyomdánk éjjeli szedője és így első sorban a Néplap munkatársa, köszönjük a kedves sorokat. Mi is imádkozunk érte és kérjük a jó Istent, hogy zézérelje újból közénk minél előbb.

Franciaország újjáéledő hadserege

Nemsokkal a fegyverszüneti tárgyalások a francia kormány az új Európáért folyó harcban a tengelyhatalmak mellé állt, hogy fegyverrel is harcoljon a bolsevizmus ellen és ezzel is biztosítsa helyét Európában.

1941-ben adta az első tanujelét Franciaország a tengelyhatalmakkal való őszinte együttműködésének, amikor elindult az első francia önkéntes zászlóalj a keleti arcvonalra. A német egyenruhába küzdő alakulat kizárólag francia tisztiek parancsnoksága alá tartozik, szolgálati nyelve is francia és beosztottjai büszkén viselik zubbonyuk bal karján Franciaország lobogójának piros-fehér-kék színével díszített paizsot.

Az önkéntes zászlóalj főleg az 1941-42. évi hadműveletek alatt igen vitézül küzdött és súlyos véráldozatai árán, valamint a legénység által büszkén viselt sok, értékes német kitüntetés révén a hazáért önként vállalt önfeláldozás látható jelét is adta. Ujabbban a zászlóalj kereteinek alapos kibővítését tervezik, úgyhogy a keleti arcvonalon nemsokára egy francia önkéntes hadosztály fog harcolni.

Vichiben, a kormány székhelyén állomásozik az Államfő és a kormány szervei közvetlen biztosítását szolgáló „Petain tábornagy gárdája” elnevezésű egység. Ez a kb. 300 főt számláló — gyenge erejű zászlóaljnyi — alakulat a francia csendőrséghez tartozik. Beosztottjai azokból a katonákból állanak, akik a hadjáratot végigküzdötték és vitézségükkel kitüntették magukat. Kiválogatásuknál súlyt helyeztek arra, hogy Franciaország ez első katonai alakulata felszereléssel és fegyverrel méltóképpen képviselni tudja az államhatalmat, ezért külön egyenruhával, kiváló felszereléssel és fegyverrel látták el őket.

A gárda kiképzése igen magas színvonalon áll és főleg a harc- és sportkiképzésre helyeznek súlyt. A gárda tagjai mind 170 cm-nél magasabbak, fiatal katonák, akiknek üdvözlésük

Üzen a front!

Addig pedig szeretettel őrizzük emléket. Végül egy édesanya üzenetével fejezzük be tábori postánkat. Jelképezze ez a levél az összes magyar édesanya üzenetét. Minden magyar édesanya szeretettel aggódik fiáért és minden gondolata a messze idegenben hazafiúi kötelességét teljesítő gyermekénél van. Üzenetünket **Borbély Pálné** küldi fiának **Borbély Józsefnek** a K 743-as tábori postával:

„Szeretett kedves fiam József! Üzenetemet, amelyet a Magyar Lapokban küldtél megkaptam s sirva, de mégis nagy örömmel olvastam. Nagyon boldog voltam, hogy nincs semmi bajod, amiért a jó Istennek nem tudok eléggé hálát adni. Bátyáid is jól vannak, sógornőd is jól érzik magukat. Sokat imádkozom a jó Istenhez, hogy minél előbb vezéreljen haza győztesen benéteket. Sokszor csókol édesanyád.”

Az udvarbeliek is üdvözlésüket küldik **Borbély Józsefnek**: özv. **Nagy Andrásné** és leánya **Magda**, **Ungor Erzsébet** és leánya **Juci**, **Fanc Lajos** és neje, továbbá a varróleányok, azután **Osváth Ferenc** és neje, özv. **Vi-csajnéné**, **Puszé Lajosné**, **Nagy András** és neje.

Most be is fejezzük üzeneteinket, legközelebb folytatjuk. Türelemet kérünk azoktól, akiknek még nem került sorra üzenetük. Isten álja és zézérelje a magyar katonát.

gabizó fellépése ma Vichynek — a néhez időkben fővárossá lett fürdőhelynek — katonás színezetet ad.

Julius 24-én tartott Vichy-i minisztertanácson törvényjavaslatot fogadtak el egy új ezred felállításáról, amely a fegyverszüneti egyezmény megkötése után felosztalt régi hadsereg helyébe lépő új hadsereg első ezrede és magva lesz. A röviden felállításra kerülő alakulat melynek létszámát 3000 főre tervezik, teljes hadászati egységet fog képezni és abban Derlon vezéreztetés parancsnoksága alatt a légi haderő és a tüzérség kivételével valamennyi fegyvernem helyét foglal. Az ezredet önkéntesekből állítják össze, akik a háború egész tartamára szolgálati kötelezettséget vállalnak.

Hogy az új francia hadsereg szellemét jellemezzük, idézzük a Nouveaux Temps ezzel kapcsolatban írt cikkéből az alábbiakat: „Ez az első ezred egy szempontjából nagy szerepet fog játszani. Az új hadsereg, amely most megalkulóban van, többet nem fog az angol-szász, zsidó, demokrata ügy befolyása alatt állni. Ez a hadsereg többet nem fogja reményeink megvalósítását egy német-francia viszályban látni. Ennek a hadseregnek a vezetői a legjobbak lesznek, akik behozották, hogy a vitézségük épp oly nagy, mint tudásuk.”

ELLENŐRZIK A TERMELŐK TÜZIFASZÁLLÍTÁSAIT. A tüzfaiállítás miniszteri biztosa a szállítások gyorsítása érdekében újabb intézkedéseket tett. Szigorúan ellenőrzi a termelők szállítási tevékenységét, mert a tüzfaiállítások nem érik el a szükséges mértéket. A termelők arra hivatkoznak, hogy munkahiány miatt állnak elő a késedelmek. A miniszteri biztos elhatározta, hogy nemcsak tényleges szállítási tevékenységét, hanem a termelők szállítási tevékenységét is figyelemmel kísérik. (Magy.)

AZ ÁLOMVONAT

Irla: GERENDI LÁSZLÓ

Egy éjszaka tollamat rágtam éppen, amikor fehérszajú, mosolygós kékszemű öreg úr toppant elém.

— Gyere velem, most megcsinálhatod életed nagy riportját.

És mentünk. Gyönyörű nyáréjszaka volt. A csillagok tüzesen ragyogtak. Valahonnan hűvös illatokat sodort a szél, távolról pedig egy vonat hosszú, elnyújtott sikoltása szűrődött felénk.

— Siessünk, mert elkésünk — sarkalt figyelmeztetőleg az öreg.

A néma város kongó utcáin át a vasútállomáshoz jutottunk. Barna füstös üvegcsarnok alatt hosszú fehér vonal vesztegelt. Mintha ragyogó porcellánból öntötték volna, úgy csillogott az egész szerelvény.

— Tudom, kérdezni akarsz — tette kezét karomra az öreg — ne tudj előre semmit, itt a helyjegyed, szállj fel s máris indulunk.

Ezzel az öreg eltűnt az egyik kocsiban s én ottmaradtam a kezembe nyomott jeggyel egyedül. Fehér kártyán aranyos betűkkel ez állott a jegyen: Helyjegy az álmok vonatára.

Ahogy beszálltam a mozdony fehére teste nekiürödött az éjszakának és vágtatni kezdett. Száz, vagy ezerkilométeres sebességgel-e, nem tudom.

A kocsiban barátságos kék fény szűrődött szerte. Az emberek, lehetek vagy tizen — csodálatosképpen — nem aludtak, hanem vidáman beszélgettek.

— Az ügy volt pajtás — meséli éppen egy harcsabajuszu, tatárképű magyar — hogy Korotojaknál annyi volt a muszka, mint égen a csillag. Hiába vágtuk őket, csak szaporodtak. Oszd mi meg hullottunk cefetül. Én január közepén kaptam golyót. Ide.

Ezzel szétnyitja a zubbonyát és a mellére mutat. A szíve táján egy aranyos csillag ragyog. Az öreg visszahajítja a zubbonyt és tovább mesél.

— Valahol a Don partján — az Iszlen tudná a nevét megmondani — egy kis falu temetőjében van a lakásunk. Oda vagyunk bekvártélyozva vagy kétszáz. Földiek valamennyien. Hogy meg fog örülni az asszony, meg a gyerek, ha betoppunk hozzá. Bár csak egy éjszakára szól a szabadság, mégis jó lesz látni őket.

S ahogy nézem az embereket, megdöbbenve látom, hogy mindegyiken ott ragyog az arany csillag. Egyik a szíven, másik a fején, harmadik a kezén viseli, de olyan is van, akinek nyolc-tíz csillag ragyog a testén.

— Géppuskagolyók voltak... — magyarázza...

Ahol csak a vonat megáll, mindenütt új és új csillagos emberek szállanak fel. Szemükben derűs fény ragyog, arcuk tiszta, emberi szenvedélyektől mentes. Testvérien ölelik egymást, ha régi bajtársakra akadnak.

— Né csak né... hiszen te Török Jancsi vagy. Egymás mellett fektünk az árokban Kalinowkánál. Aztán neked valami bolond gránát beadta a kulcsot. Emlékszel-e földi?... Szép temetésed volt, jó bajtárs voltál, meg is sirattunk rendre, ne búsulj. Most én is ott lakom mellett.

A vonat nagyot sipol és hangos lökкенéssel megáll. A fehérszakállú mindenkit kiterel a kocsikból.

— Emberek, nézetek körül. Ez a kicsi darab föld itt a hazátok, Magyarország. Tudom, bármennyire is jó dolgok van nálunk odafönt, mégis hazakiváncsoltok néha. Legyen kedvetekre. Induljatok el, de mielőtt a hajnal hasadna, itt akarok mindenkit látni.

Fent állunk a Vereckei szoros tetején. Csodálatos holdfényben tündökölt alattunk az egész táj. Meszsziről a Latorca fehér csikja, az alvó Munkács piszlákoló lángjai csillogtak felénk, körülöttünk zúgó fenyvesek daloltak, todrózó, fehértajtéku patakok surrantak észrevétlenül. A csillagos embersereg pedig hangos örömrivalgással indult neki az útnak s pillanatokon belül csak mi maradtunk a fehér vonattal az öreggel, aki elmerengve, szemében valami megmagyarázhatatlan melegséggel nézett a tovatűnők után.

— Idekint — és karjával széles mozdulatot tett arra, amerről jöttünk — magyar katonasírok mélyén nyugszanak hőseitek. Az álomvonat min-

den éjszaka elindul innen, hogy hazahozza egy éjszakára az ott pihenőket. Ilyenkor megkoccan odahaza az árván hagyott kedves, anya, vagy gyermek ablaka s boldog örömeiben felsír álmában az egyedülhagyott... Reggel azután a könnyes párnák tanuskodnak az éjszakai látogatóról és arról, hogy imé, a kedves nem ment el örökre, mert éjszakánként közöltünk jár... Hát azért van az álomvonat

Közben az erdő tetején halványodni kezd az ég és ismét gyülekeznek a csillagos embersereg. Szemükben lágy, meleg fények bujkálnak. Még érzik a búcsúcsók ízét, karjukban benne van az ölelés láza s az öreg parancsszavára trissen ugranak be a kocsikba s a fehér vonat vágatva indul visszafelé.

Hűvös léghuzat csapott a szobába. Felébredtem. A nyitott ablak előtt a függősátrnyak vad táncot jártak. Mintha egy túlvilági kéz rángatta volna őket. Odamentem, hogy becsukjam az ablakot. A hold udvarában sötét felhőrongyok usztak, az északi szél jajongva tépte a fákat. Valahol messze egy vonat fűtült.

Csodálatos éjszaka volt...

Nem volt fennakadás a vármegye közfogyasztási életében

— állapítja meg az alispáni jelentés

Nagyvárad, szept. 11. Megírtuk, hogy a vármegyei törvényhatósági bizottság szeptember 15-én délelőtt tíz órai kezdettel tartja felévi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatán 72 ügy szerepel. Az alispáni hivatal már szétküldötte a törvényhatósági bizottsági tagoknak az alispáni jelentést, amely a vármegyei közigazgatás eseményeiről 35 gépelt oldalon számol be.

A jelentés bevezetőjében azokra a kötelességekre figyelmeztet, amelyek a néhez háborus viszonyok között minden polgárra háramlanak, majd a közigazgatási élet eseményei során két bejelentést tesz. Az egyik az, hogy a vármegye 1943 szeptember 22-én megünnepeli Hercege Ferencnek, a kiváló írónak 80-ik születésnapját. A másik bejelentés pedig Beöthy László felsőházi tag és örökös törvényhatósági bizottsági tag főispánna történt kinevezésének 50 éves évfordulójára vonatkozik, amely alkalomból a hála és a ragaszkodás érzését tolmácsolja a jelentés.

Az elmúlt időszak önkormányzati igazgatása — folytatja a jelentés, — minden nagyobb fennakadás és lényeges zavar nélkül rendben folyt. Természetesen az elmúlt időszak gazdasági és megélhetési viszonyait ugyanazok a vonások jellemezték, mint a megelőző időszakét. Sőt a háborúnak időben való továbbterjedése még csak súlyosította a viszonyokat. Az egyén megélhetési helyzete súlyosabbá vált, ami természetes következménye a háború okozta anyaghasználatoknak, anyag- és áruhiánynak. A közigazgatási élet legfőbb feladatát ezen a háborus viszonyok által súlyosított egyéni szükségleteknek minél jobban való kielégítése képezte. Ezen a területen meg is tett minden lehető intézkedést s azok meg is valószínűsítették a rendelkezésre álló szűkebb eszközök igénybevételével, korlátozott mértékben. Ha ezen a részen nagyobb fennakadás vagy pedig nagyobb elégedetlenség még nem volt, az részben annak köszönhető, hogy a vármegyei

kossága átéri a súlyos idők folytán előállott nehézségeket s maga is áldozatkészen siet a hatóság által kezdeményezett akciók támogatására.

Szép példáját mutatta a vármegye lakossága ennek, amikor a közelmúltban az orosz harctéren küzdő és fiainkból álló hadosztály részére szeretetsomogokat küldött, továbbá amidőn a hadikórházak felállításához a legkülönbözőbb adományokkal járult hozzá.

Mint az előbbi időkben, úgy most is a legnagyobb súlyt fektettem arra, hogy a hadbavonultak hozzátartozói segélyezése és társadalmi megsegítése jól és pontosan történjék. A hadisegélyek kifizetésében megkövettem a szorokvilültséget, a társadalmi segélyezést pedig a Bajtársi Szolgálat útján állandóan ébren tartom.

A Bajtársi Szolgálat a vármegye közegyeiben megalakult. A harcoló honvédek hozzátartozói igazolványokkal vannak ellátva, amelyek alapján mindenütt, ahol a közönség kiszolgálása sorrendben történik elsőként élveznek. A szolgálat állandó tanácsadói órákat tart, látogatja és gondozza az itthonmaradt családokat, gondoskodik a harcoló honvéddel való érintkezés fenntartásáról. Különös gondot fordít a szolgálat arra, hogy a hadművelési területen levő katonák földje művelés nélkül ne maradjon. A szolgálat maga is küld a katonák részére értesítéseket, fontosabb családi események után fényképfelvételeket is. Könyvek, hírlapok, szeretetsomogok küldése is folyik.

A közégi, járási és vármegyei szolgálat kiépítése lehetővé tette az ügyek gyors és közvetlen elintézését.

A beszolgáltatási kötelezettségre vonatkozóan külön tanácsadók állanak rendelkezésre. A harcoló honvédek szegénysorsú gyermekeinek könyvekkel és iskolaszerekkel való megsegítésére külön munka indult. Gondoskodik a szervezet arról is, hogy a honvédek gyermekeit a bajtársi szolgálat ifjúsági munkatársai, levették és cserkészek tanulmányai

folytatásában figyelemmel kísérik és segítik. A szolgálat látogató tagja pedig a távollevő apa helyett az iskolákban rendszeresen érdeklődjenek a tanulók előmenetele felől. A munka eredményessége céljából azoknak a gyermekeknek, akiknek édesatyja a harctéren van, a szolgálatnak neveléssel foglalkozó tagjai időnkint külön összejöveteleket fognak tartani, hogy kérdéseiket meghallgassák, atyjukkal való levelezésüket előmozdítsák és öntudatukat emeljék.

Éppen úgy, mint az elmúlt években, most is intézkedtem, hogy a reánk következő téli időszakban a vármegye munkaképes lakosságának munkaalkalom biztosításáért, a munkaképtelen rétegek részére pedig társadalmi megsegítés által biztosítsák a tél mostohaságainak átélése. A már bevált úton az egyes közintézmények és hivatalok, illetve hatóságok által végzendő közmunkák beállítására megtettem a szükséges lépéseket.

A jelentés további kiemelkedő érdekességű részeit lapunk következő számában ismertetjük.

A debreceni főigazgatóság rendelkezése az iskolai év kezdetéről

Már hírt adtunk az iskolaév kezdetéről s most hivatalosan is megérkezett a tanfelügyelőségtől a rendelkezés, amelyet az alábbiakban közlünk:

A debreceni tankerületi kir. főigazgató úr folyó évi szeptember hó 3-án kelt 75/1942—43. sz. rendelkezéssel a népiskolák tanévének kezdetéről nézve a következőképpen rendelkezett:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 9222/1943. sz. rendelkezéssel szabályozta az 1943/44. iskolai év kezdetét.

A nagyváradi és nagyszalontai iskolán kívül Biharvármegyében Margitta, Berettyószentmárton, Berettyóújfalú községekben a tanítás 1943. november hó 3-án veszi kezdetét.

Az itt fel nem sorolt többi községekben lévő népiskolákat falusi iskoláknak minősítem, ahol a tanítás a rendes időben megkezdődik. Ide tartoznak valamennyi külterületi népiskolák (városoké is).

Nagyvárad, 1943 évi szeptember 9.
dr. Martsa Dénes s. k.
tanügyi tanácsos,
kir. tanfelügyelő.

Asszonyverekedés

Nagyvárad. Véres verekedés színhelye volt tegnap a Winkler-utca 4. szám alatti ház. Polna Erzsébet, a ház egyik lakónője összcsozólkozott Kohl Ida és Szamácska Sándorné szomszédjaival, mire a szomszédok súlyos sértegetések után, ütlegelni kezdték Tolna Erzsébetet, közben Szamácskáné egy labor vizet öntött rá, majd a lavorral agyba-főbe verte.

A sértett bűnvádi följelentést tett hántalmazói ellen.

Zahari János Szunyogh Péter-utcai cipészegéd kisleányát látogatta meg a járványkórházban, majd, amikor a kapun kilépett, Torzsa József váradi borbély rátámadt és súlyosan összeverte. Zahari véresen vándorzorgott vissza a kórházba, ahol az ügyeletes orvos kötözte be sérüléseit.

A súlyosan hántalmazott ember támadója ellen megtette a bűnvádi följelentést.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyolcvanöt éve annak, hogy az **Első Magyar Általános Biztosító Társaság** megkezdte működését. Hosszú évtizedek eredményes munkája megegyezte a biztosító közönség bizalmát az **Első Magyar** részére, amely ennek a bizalomnak ma is letéteményese. Az **Első Magyar** helybéli: Szent László-tér 2. ez. alatti főgynöksége a biztosítás minden kérdésében készséggel áll az ügyfelek rendelkezésére.

ÚJ KÖZJEGYZŐ DERECSKÉN. A Hivatalos Lap szeptember 10-i száma közli, hogy dr. Brósz Róbert járáspati ügyvédet Derecskére kir. közjegyzővé nevezték ki.

Mécs László ezüstmiséje. Mécs László Királyhelmei premonstri plébánosa, az országos hírv. papköltő október 9-én mutatja be ezüstmiséjét a királyhelmei plébániatemplomban. — Kézvezetője Gerinczy Pál járásvári prépost-prélátus lesz, míg a szentbeszédet Mihálovics Zsigmond pápai prélátus, felsőházi tag, az A. C. országos igazgatója mondja.

Szinyei-Merse miniszter kormányzói kitérítése. A MTI jelenti: A Kormányzó Ur Ófóméltósága Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszternek a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a Magyar Érdemrend nagykeresztjét adományozta.

Zarándoklat Mácsapusztára. A vándorló Szent Teréz plébániához tartozó Mácsapusztán ma, szeptember 12-én, vasárnap, Mária névünnepeán áldják meg a Szűz Mária tiszteletére berendezett új szükség-kápolnát. Ebből az alkalomból zarándoklat indul Mácsapusztára reggel a fél 8 órai vonattal és a mácsapusztai állomástól mintegy 3 km-es utat processzióval teszi meg az eddig is nagy számban jelentkezett hívők dr. Tombory Béla plébános vezetésével. A kápolna megáldását, valamint az asszonyok, férfiak és leányok kongregációját Molnár Kálmán prélátus kanonok végzi, a szentbeszédet pedig P. Rósa Bertalan dr. mondja.

UNITÁRIUS EGYHÁZI KÜLDÖTT-SÉG A MINISZTERELNÖK ELŐTT. Kállay Miklós miniszterelnök pénteken délelőtt 12 órakor fogadta az unitárius egyház nyolc tagú küldöttségét, amely az egyház időszerű kérdéseit tárta a miniszterelnök elé. A küldöttséget József Miklós püspök és Gelei József dr. főgondnok vezette. Résztvett a küldöttségben vitéz Gyulay Tibor, a budapesti kereskedelmi és iparkamara főtisztára, felsőházi tag, Pál Dénes felsőházi tag, Mikó Imre dr. országgyűlési képviselő, Pásztir Ödön miniszteri tanácsos, Veress Gábor, az IBUSZ alelnökvezetőigazgatója, Kovács Kálmán tankerületi főtanácsos és Csifó Nagy László egyházi titkár.

Új nőfelügyelő a nagyváradai fogháznál. A Hivatalos Lap pénteki száma közli, hogy az igazságügy-miniszter Varga Emilia fülesdi lakost a nagyváradai törvényszéki fogházhoz a II. osztályú altisztek csoportjába egyelőre ideiglenes minőségben nőfelügyelővé nevezte ki.

Szentmisa Lajos Pálért. A Németországban tragikus körülmények között elhunyt Lajos Pálért vasárnap reggel 8 órakor a velencei templomban felajánlják a szentmisét hozzátartozói. Az itthon levő munkatársakat kéri, hogy ők is vegyenek részt a szentmisén.

MEGHOSSZABBITJÁK AZ ERDÉLY-RÉSZI NYUGDIJASOK ÁLLAMPOLGÁRSÁGI IGAZOLÁSÁNAK HATÁRIDÉJÉT. Teleki Béla és Mikó Imre dr. legutóbbi budapesti tartózkodásuk alkalmával a miniszterelnök úrnak emlékiratot nyújtottak át, az 1200-1941. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában. A rendelet 3. paragrafusa ugyanis kimondja, hogy a keleti és erdélyi részekben a nyugdíjasoknak 1943 végéig igazolniuk kell magyar állampolgárságukat. Tekintettel arra, hogy a belügyminisztérium nem tudta még feldolgozni az összes nyugdíjasok állampolgársági kérését, az Erdélyi Párt kérte, hogy a folyó év végén lejártó határidőt 1944 december 31-ig meghosszabbítsák. Az emlékirat alapján az illetékes minisztériumok már megtették a szükséges intézkedéseket a határidő meghosszabbítására.

Allategészségügyi munkaszolgálatra kötelezhetők az állatorvosok. A MTI jelenti: A hivatalos lap szombati számában kormányrendelet jelenik meg, amely szerint a földművelésügyi miniszter a magánállatorvosokat állat-egészségügyi szolgálatra kötelezheti.

SÜLYOS GONDATLANSÁG MIATT ELITÉLTE A KURIA FEGYELMI TANÁCSA ENYEDY RÓBERT TÖRVÉNYSZÉKI TANÁCSLÉNYKÖT. A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Kuria fegyelmi tanácsa Enyedy Róbert törvényszéki tanácselnököt, vizsgálóbírói minőségében elkövetett súlyos gondatlanság miatt ezer pengő pénzbüntetésre ítélte és elrendelte más bírósághoz való áthelyezését. Enyedy Róbert a Szabó László volt árkormánybiztossági főrevizor hivatali visszaélései miatt, Kacsóh Bálint államtitkár feljelentésére megindult bünvádi eljárásba magát Kacsóh Bálintot is vizsgálat alá vonta. Az ügyészség Kacsóh Bálint ellen az eljárást, mint alaptalant megszüntette, mire Kacsóh Bálint Enyedy Róbert ellen felüyeleti panaszt tett. A Kuria megítélése szerint Enyedy súlyos gondatlansággal járt el ebben az ügyben.

Nagyváradai tűzharcosok áldoztak Kertész Elemér emlékének. Bensőséges megemlékezéssel áldoztak a nagyváradai tűzharcosok szeptember 9-én este a nemrégiben elhunyt vitéz Kertész Elemér, a tűzharcosok országos ügyvezető elnöke emlékének. Az ünnepség a magyar Hírszék egy elhangzásával kezdődött. Ezután Vitéz Zoltán vezetőtiszttel tartott emlékbeszédet Kertész Elemér felett. Mielőtt a tűzharcosok halottjának elvülhetetlen érdemeit, majd arra buzdította bajtársait, hogy a legnehezebb időkben is rendületlenül tartanak ki Kormányzó Urunk és mindenkorai kormánya mellett. Befejezésül Vitéz Zoltán ezeket mondta: — Mi frontkatonák nem akarunk semmi módon még egy ezerkilencszáztizennyolcat, amely nemcsak egy ismételt huszankét éves idegen megszállást, hanem százados rabságot is vonna maga után.

A természet a Tűzharcos Székházban a bajtársak zsufolásig megtöltötték és az ünnepély befejeztével kitörő lelkesedéssel, hosszan éljeneztek Magyarország kormányzóját és a magyar hadsereget.

BUTORT színeset MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák. Konyha újítások Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

A TURUL SZÖVETSÉG FELHÍVÁSA. A Turul Szövetség társadalmi szervezeteinek Fővezérsege nevében felkérem mindazokat a Nagyváradon lakó bajtársakat, akik a Turul Szövetség bármelyik taggyűlésének patronusai, dominusai, tb. dominusai, avagy bármilyen tisztséget viselő tagjai voltak, hogy címüket a legrövidebb időn belül közöljék. Csorika Péter, a Turul Szövetség Szépművészeti B. E. volt vezére és a Turul Szövetség, valamint a Horthy Miklós B. E. patronus dominussával. Nagyvárad, Kossuth Lajos utca 11.

Spanyol halászhajókat lőtték ismeretlen nemzetiségű repülőgépek. La Corunából jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Spanyol halászhajók érkeztek a kikötőbe, ahol elmondták, hogy halászás közben repülőgépről lőtték rájuk. Egy halász meghalt, kettő megsebesült.

Kétszáznál több halottja van a Párizs elleni légitámadásnak. Párizsból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: A Párizs ellen intézett legutóbbi angol-szász légitámadásnak a polgári lakosság körében több mint 200 halott és 500-nál több súlyosan sebesült áldozata van. Eddig 205 holttestet találtak. A temetés pénteken nagy részvét mellett folyt le.

OKTOBER 17-ÉN LESZ A KATOLIKUS DIÁKOTTHONMOZGALOM GYŰJTÉSE. Eredetileg szeptember hó 19-ére tervezték a Katolikus Diákotthonmozgalom gyűjtését. Ujabbban azonban október 17-re halasztották el.

Figyelem! Figyelem!

Új világattrakciók

a

TIP-TOP

revüműsor keretében

Ma, vasárnap 12-étől kezdődőleg lépnek fel először

4 Therons 4

a világ legnagyobb komikus biciklista csoportja

4 HOPY-KIOWA 4

a vadnyugat gyermekei

A nagyszerű kísérő műsor keretében!

A pénzügyigazgató nyilatkozata a dohányellátásban mutatkozó zavarok okairól

Szigoru intézkedéseket helyez kilátásba a dohányüzérek ellen

Nagyvárad, szept. 11. A dohányellátásban hetek óta mutatkozó zavarok nagymértékben foglalkoztatják a közvéleményt. Jelentősége van ennek a kérdésnek nemcsak az állam pénzügyi érdekei, hanem a lakosság semmiképp figyelmen kívül nem hagyható lelki nyugalma, idegállapota szempontjából is, azért kérdéssel fordultunk ez ügyben dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatóhoz, aki a következő nagyérdekeségű nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— Nagyvárad város dohányellátásában az utóbbi hónapokban tapasztalt nehézségek egyik oka a közönség magatartása, a másik azonban tagadhatatlanul — egyes dohányárusok viselkedése. A város részére most is ugyanannyi, vagy egyes vonatkozásokban még több dohányárú van kiadva, mint 1942. évben volt. Ennek ellenére több esetben előfordult, hogy az egyes dohányárudákból napokig nem lehetett dohányt kapni. A pénzügyi hatóság nagyon jól ismeri azokat az okokat, amelyek a dohányárúhiányt előidézik és utolsó figyelmeztetéssel fordul mind a nagyközönséghez, mind pedig a dohányárusokhoz, hogy amennyiben ez a figyelmeztetés nem vezetne kellő eredményre, úgy a nagyvárad pénzügyigazgatóság a legsúlyosabb megtorló intézkedéseket fogja folyamatba tenni.

— Mind gyakrabban előfordul, hogy olyanok, különösen nők, vásárolnak dohányárút, akik nem dohányoznak és azért van az ilyen vásárlóknak a dohányárura, mert azért tojást, vaját, stb. cserélnek, tehát tiltott üzletpolitikát folytatnak. Tudomása van a pénzügyigazgatóságnak arról is, hogy vannak, akik azért vásárolják fel a szükségletüket tetemesen meghaladó dohánymennyiségeket, hogy tőkájukat abba fektessék, vagy egyenesen azzal a nemzetellenes célzattal, hogy az árú felvásárlásával és elvonásával elégedetlenségüket mutassanak. A nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság az eljárást minden esetben meg fogja indítani ezek ellen.

— Ugyancsak felelősség terheli a bekövetkezett hiányok miatt a dohányárusokat is, akikkel szemben a pénzügyi hatóság a legnagyobb szigorral fog eljárni és szabálytalanságok esetén a jövődeli kihágáson kívül a dohányárusok részére engedélyt is — már első esetben is — azonnali hatállyal elvonja tőlük.

— Az első ily értelmű elvonás a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságnál a mai napon már meg is történt.

— Ismeretes a pénzügyi hatóság előtt a korlátlan italmérési engedéllyel rendelkező korlátolt dohányárusok helyiségében folyó üzletkedés is. Vendéglőkben, kávéházakban a pincérek és dohányárusok sokszoros felárral árusítják a dohánycikküket és ugyanakkor, amikor a dohányárudákból nem lehet dohányt kapni, egyes vendéglőkben és kávéházakban 10 Simphoniat 70 fillér helyett 4 pengőért árusítanak. Figyelmezteti a pénzügyigazgatóság az ilyen italmérőket, hogy amennyiben továbbra is tapasztal hasonló eseteket, a dohányellátási engedélyen felül az italmérésit is könyörtelenül és azonnali hatállyal el fogja vonni. Az sem titok a pénzügyi hatóság előtt, hogy egyes dohányárusok egyenesen segédkeznek abban, hogy ilyen vendéglősöknek, nagymennyiségű árut adva át nekik is így kétséges,

hogy az így elért haszon nem osztoznak-e.

— Figyelmeztetni kívánjuk a dohányárusokat arra is, hogy az előírt nyitvatartási időt még abban az esetben is kötelesek betartani, ha dohányárújuk nem volna. Ne forduljon elő a jövőben az, hogy egy-két órai nyitvatartás után az üzletet bezárják. Figyelmeztetni kívánjuk a nagyközönséget is, hogy a dohányárus futó vendégeknél csak pár darab cigarettát kötelesek adni és legki-

Több mint egy mázsa fagygyut „szerzett” a vágóhidról egy munkás

(Nagyvárad.) Tegnap délelőtt több szappanfűző ügyét tárgyalta a nagyvárad úrsorabírósa. Osváth Sándorné margittai lakos, szappanfűző ez év elején 204 darab házi szappant készített és nyereszkeségi vágyból azt Flórián és Szabados nevezetű „alkalmazottai” útján eladta úrsoraáron. A két szétosztót előkeríteni nem lehetett, mert jelenleg katonai szolgálatot teljesítenek mindketten. A bíróság őket szolgálatuk letöltése után vonja majd felelőségre. A tárgyalásra meg voltak idézve a vevők, kik számszerint 8-an töltötték be a vádlottak padját. A bíróság sok enyhítő körülményt vett figyelembe s ennek folytán a fővádlottat 200 P. pénzbüntetésre az egyik vevőt 100 P. pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

SZÍNHÁZ

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a Szigligeti Színház kapunyitása iránt

Ujabb kedvezményeket kapnak az idén a bérlők

Amint már hírt adtunk róla, Putnik Bálint igazgató újonnan szervezett színházával folyó év október 1-én ünnepélyes keretek között nyitja meg a következő 1948-49-es színházi évadot. Megnyitótul Madách Imre örökbeosú műve Az Ember tragédiája kerül színre. Utána következnek a budapesti színházok közelmúltban jelezte nagy sikerű darabjai: A tábornokné, Fekete Péter, Ártatlan vagyok, Két kapitány, Boleró, stb. Az igazgatóság igyekezett úgy összeállítani idej műsorát, hogy azon egy a prózák, mint a szórakoztató operettek sikeres fővárosi páva-futásuk után műsorra kerüljenek. Pénteken reggel megkezdődött a színházi irodában a bérletek gyűjtése is Tanai K. Emil irányításával. Az igazgatóság nagy gondot fordít arra, hogy bérlőközönségének minél többet nyújtson, ezért az idén újabb kedvezményt ad azzal, hogy a vendéglátókat is minden ráfizetés nélkül kapják a bérleket. Így nemzetj színészetünk nagyjainak szereplése is alhárletj előadások keretén belül fog történni, anélkül, hogy ezzel a bérlőket bármilyen külön kiadás terhelje.

A nagyközönség szíves figyelmébe ajánljuk tehát a mai viszonyokhoz mérten is igen kedvezményes áru bér-

sebb csomagolással olyan állandó vevőjének adhat, aki azelőtt is ily mennyiségre volt vevője.

— A hatóság utolsó figyelmeztetésként kívántam a fentieket mind a nagyközönség, mind a dohányárusok tudomására hozni és hangsúlyozom, hogy a legszigorubb ellenőrzést vezettem be, aminek következményeként hasonlóan szigorú intézkedéseket is fogok hozni, ha a jelenleg tapasztalt állapot másként meg nem szüntethető.

Dari György nagyvárad vágóhídi munkás ellen közszükségleti cikk jogellenes elvonása miatt emelt vádat az úrsorabírósa. 110 kgr szappant készített a vágóhidról jogellenesen szerzett fagygyutból. A bíróság figyelembe vette büntetlen előéletét s sok más enyhítő körülményt s ezért csak 50 P. pénzbüntetésre ítélte.

Zoltán Árpád herettyószéplaki hentes és mézárás ellen azon a címen emelt vádat a törvényszék, hogy a hozzá naponként azért bejáró Balogh Ferencnek fagygyut adott el, aki ahóly szappant készített s úrsoraáron értékesítette. Miután mindkét vádlott a csendőrség előtt tett beismerését visszavonta, az úrsorabírósa bizonyítás kiegészítése céljából, újabb tanúk kihallgatását és a tárgyalás elnapolását rendelte el.

Törött aranyat becserél,

átalakít, óratokat speciálisan készít aranyból. — Ekszer készítés, javítás

Blóz Zoltán

ékszerkészítő és aranyműves
Szent János utca 3. sz.

Szépanyám c. darabban, Tolnay Klári a XIV. Renében, Gobbj Hilda Sasfőknében, Harmath Hilda Marica grófnőben stb.

Előadásra kerülő darabok: Ebmer tragédiája, Szépanyám, Arva László, Hatalom, Ártatlan vagyok, Fősvény, Utód, Atyai ház stb. Operett: Tábornokné, Egy boldog pesti nyár, Fekete Péter, Két kapitány, stb.

A bérlet gyűjtésével Tanai K. Emil van megbízva, aki minden felvilágosítással szívesen áll a n. é. közönség rendelkezésére a színházi irodában naponta délelőtt 9-től fél 11-ig délután 6-tól 8-ig. Vasárnap délnél 11-től fél 1-ig is.

Mi van a Hivatalos Lapban?

A Budapesti Közlöny pénteki, szeptemberi 10-i, 203. száma a következő rendeleteket tartalmazza.

1. A honvédelmi miniszter rendelete a légoltalmi elosztásnak a rendelet hatálybalépésétől számított szabályozása tárgyában.

2. A honvédelmi miniszter rendelete a házcsoportóvóhelyek kijelölésére és a meglévő óvóhelyek korszerűsítésére vonatkozó irányelvek kiadása tárgyában.

3. Az igazságügyminiszter rendelete a rabunkások és a javító-nevelő-intézetek növendékeinek baleseti biztosítására vonatkozó egyes rendelkezések módosítása tárgyában.

4. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendelete az előfizetői távgép-íróberendezések karbantartási díjairól.

5. A közellátásügyi miniszter rendelete a szuperfoszfát műtrágya legnagyobb árának megállapítása tárgyában.

6. A közellátásügyi miniszter rendelete a gyümölcsnek házi feldolgozása céljára cukor kiutalásáról szóló 105.470/1943. K. M. rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában.

Ipartestületi hírek

Az építőipari szakosztály felhívja a szegre igényt tartó tagjait, hogy igazolás végett a szakosztályi irodában sürgősen jelenjenek meg. Elnökség.

Az Építőipari szakosztály értesíti tagjait, hogy szeptember hó 15-én délután 6 órakor taggyűlést tart. Elnökség.

Nagyvárad és vidéke ácsipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy szeg érkezett és igényeiket a hivatalos órák alatt, délelőtt 10—11 óráig szeptember hó 10, 11 és 13-án a szakosztályi irodájában jelentsék be. Hozzák magukkal az Ipartestület és szakosztály tagsági könyveiket, valamint a szegded munkakönyveit. Elnökség.

Pártolja a

kezesztény ipart!

leteinket, amelyekkel egész évre biztosíthatjuk magas színvonalú szórakozásuk lehetőségét.

Kétféle bérletet hirdetünk: bemutató bérletet negyven előadásra. Ennek árai a következők:

Nagy páholy (6 személyre) egy előadásra 22.50 — havi részlet: 112.50.

Kis páholy (5 személyre) egy előadásra 18 — havi részlet: 90.

Zsöllye egy előadásra 5.20 — havi részlet 26.

Körszék egy előadásra 3.60 — havi részlet 18.

Támlásszék egy előadásra 2.30 — havi részlet: 11.50.

Az „A” bérlet árai még kedvezményesebbek:

Nagy páholy (6 személyre) egy előadásra 20 — havi részlet 100.

Kis páholy (5 személyre) egy előadásra 16 — havi részlet 80.

Zsöllye egy előadásra 4.70 — havi részlet 23.50.

Körszék egy előadásra 3.20 — havi részlet 16.

Támlásszék egy előadásra 1.80 — havi részlet 9.

Az „A” bérlet közönségét ugyanazok a jogok illetik mint a bemutató bérletét. A vendégszereplők sorozatában elő vannak jegyezve: Bajor Gizi, a

Kölcsönkönyvtárak használati díja

A m. kir. közellátásügyi miniszter 42.101/1943. sz. rendeletével szabályozta újolag a magánosok tulajdonát képező kölcsönkönyvtárak 1939 évi aug. hó 26-ával rögzített kölcsönkönyvtár használati díjait és pedig a következő felárak felezését engedélyezte.

1. Azoknál a kölcsönkönyvtáraknál, amelyeknél a kölcsönkönyvtári díj 1939. évi augusztus hó 26-án havi 2 pengő, vagy 2 pengőnél kisebb volt, a felár legfeljebb 100 százalékos.

2. Azoknál a kölcsönkönyvtáraknál, amelyeknél a kölcsönkönyvtári díj 1939. évi augusztus 26-án havi 2 pengőnél nagyobb volt, a felár legfeljebb 70 százalékos.

Nagyvárad, 1943. szeptember 10.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok Miniszteri Biztosának megbízásából: Varga Gyula titkár.

Szeptember 15-ig igényelhetnek kenyérgabonát azon mezőgazdasági munkások, akik saját hibájukon kívüli nem tudták megkeresni szükségletüket

Nagyvárad thj. város polgármestere 4954/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt teszi közzé:

A m. kir. közellátásügyi miniszter megengedte, hogy a mezőgazdasági munkások részére, akik saját hibájukon kívül évi kenyérgabonára szükségletüket megkeresni nem tudták, kenyérgabonát lehessen kiutalni.

Fenti címen kiutalásban részesülhetnek azok a mezőgazdasági munkáscsaládok, akiknél a családfő a jelenlegi háború során, mint katonai hős halált halt, eltűnt, vagy rokkant lett, másodsorban, ha a családfő jelenleg is az ország határán kívül teljesít katonai szolgálatot a ezután következhetnek azok a kielégítési sorrendjében, akik az ország határán belül katonai, vagy valamely méltánylatot érdemlő közérdekű munkaszolgálatot teljesítenek.

Fentiek alapján felhívom az érdekelteket, hogy igényeik bejelentése végett haladéktalanul, de legkésőbb folyó hó 15. napjáig a hirdetményben foglalt feltételek igazolására szolgáló iratokkal jelentkezzenek a Közélelmezési Hivatalban (Szaniszló utca 15. sz. alatt).

Gyapay László sk. h. polgármester.

Szeptember 13-án megkezdik az 1944. évi adóalanyok és adótárgyak összeírását

Nagyvárad thj. város adóhivatala 5750/1943. szám alatt közli: A városi adóhivatal f. évi szeptember hó 13-án megkezdik az 1944. évi adóalanyok és adótárgyak összeírását, melyet házról-házra járva végeznek az erre a célra alkalmazott kisegítő munkások. Az összeíró közegek igazolvánnyal vannak ellátva. Az összeírási nyomtatványok ingyenesek és az összeírók az összeírási ıvek kiállításában kötelesek díjtalanul segíteni.

Figyelmzettetem az érdekelteket, hogy mindaz, aki az összeírási ıvet be nem adja, vagy abba tudatosan valótlan adatot vesz fel, illetőleg valamely oly adatot hallgat el, amely az adók megrövidítésére alkalmas, a vonatkozó törvények szerint jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követ el és a megrövidített adó egytől-nyolcszorosáig, ha pedig a kárösszeg meg nem állapítható, 2-től 10.000 aranypengőig terjedő pénzbüntetéssel büntetettetik.

Takarékoskodnunk kell a végletekig a ruházati cikkekkel és a lábbelivel

Nagyszabású akció keretében kíván könnyíteni a kormány a dolgozó rétegek ruházatkodási gondjain. A kényeret biztosítani tudják mindenki számára

A Magyar Távirati Iroda jelenti Szász Lajos dr. közellátásügyi miniszter a közellátás egyes alapvető kérdéseiről nyilatkozva kijelentette, hogy fáradságos és kitartó munkával sikerült a létfenntartáshoz nélkülözhetetlen mennyiséget az élelmi cikkek közül szerény keretek között biztosítani mindenki számára. Az élelmezés és ruházatkodás gondjait fokozott mértékben kell csökkenteni a mezőgazdasági munkások, a hadiüzemi munkások és a szerény keretű lehetőségekkel bíró, de nélkülözhetetlen tevékenységet kifejtő kis tisztviselők körében. Az új terménybeszolgáltatási rendszer keretén belül mezőgazdaságunk kiállotta a próbát. A kényeret mindenki számára biztosítani tudjuk. Az időjárás azonban jelentősen gyöngítette más irányban a terméskilátásokat. De az ebből folyó nehézségek kellő találmányossággal megoldhatók.

Komolyabb a helyzet az ipari termelés terén, ahol legfeljebb enyhíteni lehet az áruk előállításához szükséges nyersanyag hiánya folytán jelentkező nehézségeket. A ruházatkodási cikkekkel — ideértve a lábbelit is —

takarékoskodnunk kell a végletekig. Készleteink és lehetőségeink korlátozottak. A kormány ennek ellenére vállalkozik a dolgozó rétegek felruházására és nagyszabású akció keretében akar enyhíteni a mezőgazdasági és ipari munkásság, valamint a szerény körülmények között élő tisztviselő családok szükségletén. A részletekről kellő időben tájékoztatjuk az érdekelteket.

A miniszter ezzel kapcsolatban arra kéri mindenkit, takarékoskodjék mindennel, de főként a ruhával és lábbelivel. Teremtse meg a fényes kifordított ruha és foltozott cipő divatját. Nem nagy lemondás ez azokért, akiknek ennyiük sincs. Komolyidőket élünk át és lehet, hogy még komolyabbak jönnek. Vállalnunk kell a mindennapi élet harcát a mindennapi táplálékunkért, létfenntartásunk ezernyi apró tényezőjéért. Ez a harc lemondással jár, de minden nappal közelebb jutunk a célhoz. Ha pedig célunkat elérjük, úgy pár esztendőre önmegtartóztatásunkkal és nélkülözésünkkel megremtettük a jobb és szebb jövőt.

Havi 10 deka vaját kapnak az öt éven aluli gyermekek

Csak a kijelölt napokon kapható vai

Nagyvárad thj. város polgármestere 4953/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy az öt éven aluli gyermekeket vajjuttatásban óhajtom részesíteni, még pedig úgy, hogy a készletnek megfelelően legalább havi 10 deka vajmennyiséget juttatok. A kiosztást a Közélelmezési Hivatal által kibocsátott fehér és pirosszínű jegyek, valamint a terhesség részére kiszolgáltatott zöld jegyekre. A kiosztást a következőképpen szabályozom: Folyó hó 13-án délután 4—6 óra között azon gyermekek kapnak vaját, akik tejjegyüket a Vitéz utca és Damjanich utca sarkán és a Mátyás király út 106. szám alatti elosztónál váltják be. Folyó hó 14-én azok, akik tejjegyüket a Horthy Miklós út 28 és gróf Tisza István út 51. sz. alatti tejjelosztóban váltják be délután 4—6 óra között. Folyó hó 15-én délután 4—6 óra között pedig azok, akik az Árpád vezér-út Lázár péknél, valamint a Szeptember 6. u. 51. sz. alatti elosztóban kapják a tejet.

Folyó hó 16-án azok, akik a Mátyás király-út 5. szám alatti elosztóban kapják a tejet.

Értesítem az érdekelteket, hogy csak a fenti időpontban kapható vaj az elosztókban, a később jövők vajelosztásban nem részesülnek.

A Közélelmezési Hivatal újabb tejjegyeket csak azoknak ad ki, akik újszülöttük részére váltanak ki tejjegyet.

A folyó évi október havi vajelosztás sorrendjét a Közélelmezési Hivatal októberben fogja közölni.

A kiosztandó vajfejadag egy-egy jegyre 10 deka vaj.

Nagyvárad, 1943. szeptember 9.
Dr. Gyapay László sk. h. polgármester.

Tilos a vendéglőknek kelt tésztából kalácsot sütni és forgalomba hozni

Szabályozták a vidéki sütőiparosok munkakörét

A vidéki sütőiparosok munkakörének szabályozásáról legújabbán kiadott elvi határozat szerint, a sütőiparos kenyér-, aprósütemény- és finomabb sütemények készítésével foglalkozhat, vagyis akár vajjal, akár anélkül kuglófot, kalácsot, brióst, mákos és turós kiflit készíthet. Csak

olyan sütemények készítésével nem foglalkozhat, amelyek készítéséhez sütőiparigazolvány alapján, melyek már kimondottan cukrászipari termékek.

Ennélfogva a sütőiparosok erre szóló ipari jogosítványuk alapján jogosultak kétszersült előállítására is. A tésztából készült kalács- és süte-

Áldott állapotban

óvja, emeli terhét s derekát támasztja az a kitűnő haskötő, amit

Kovács Sándorné

fűzőspeciálta készít, Szent Gellért u. 10 sz. Nilgész-telep, Repülő-hídon át.

ményfélék készítése és forgalomba hozatala tárgyában a 23.700—1941. K. M. számú rendelet első szakasza kimondja azonban, hogy a sütőüzemben, valamint vendéglátóipari és cukrászüzemben kelt tésztából kalácsot és süteményt készíteni és forgalomba hozni tilos.

A járás főszolgabírája, vagy a város polgármestere az ipartestület meghallgatásával engedélyt adhat azonban arra, hogy a kórházak, a gyógyintézetek és a betegségek alatt arra ráutalt személyek részére egyes sütőiparosok meghatározott mennyiségű kétszersültet készíthessenek. Az erre vonatkozó folyamodványokat az illető sütőiparosok a rendelkezésben meghatározott keretek között és felsorolt indokolás alapján adhatják be az illetékes főszolgabíróhoz, vagy polgármesterhez.

Felhívás a Szent Orsolya-zárda növendékeihez

A Szent Orsolya-zárda Vezetősége szeretettel kéri iskoláinak növendékeit, hogy a K. T. F. Tanügyi Hatóság 559—943—44. számú rendeletnek megfelelően vasárnaponként délelőtt 9 órakor a kötelező szentmisén a zárda templomában vegyen részt.

1265—1943. v. h. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

Dr. Patkó Elemér ügyvéd végrehajtató javára 2000 pengő követelés és jár. erejéig 1943. év szeptember hó 22. napján d. e. 11 órakor Nagyváradon, Horthy Miklós ut 25. sz. alatt a nagyvárad kir. járásbíróság 1943. évi 1646. sz. végzésével elrendelt végrehajtás során lefoglalt 4630 pengő becsértékű bútorok, festmények, perzsaszőnyegek és egyéb ingóságok biróilag elárvereztetnek.

Nagyvárad, 1943. augusztus 21.

Török Antal, kir. íb. végrehajtó.

2307—1942. v. h. sz. 1942 Pk. 19549. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY

A budapesti közp. kir. járásbíróság 1942. évi 307733. sz. végreh. kiadmánya alapján „Herkules” vasipari vállalat 932 P 73 fill. követelése és járulékai, ugyszintén az ezennel csatlakozottnak kimondott kielégítésre jogosult összes foglalkoztatási követelése és jár. erejéig nagyvárad lakos ellen fogantatott végrehajtások alkalmával le és felülfoglalt és 7100 P-re értékelt rádió, kerékpárok és egyéb ingóságok hátr. 272 P 66 fill. és jár. erejéig 1943. év szeptember hó 15. napján d. e. fél 11 órakor Nagyváradon, Kossuth-utca 3. sz. alatt megtartandó biró árverésen elárvereztetnek akkor is, ha az árverés megtartását bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, ha csak ellenkező kívánságot irásban nem nyilvánít.

Nagyvárad, 1943. év augusztus hó 15. napján.

VARADY, kir. bir. végrehajtó.

SPORT

Vasárnap izgalmasnak ígérkező mérkőzések játszódnak le az Erzsébetligeti pályán

Vasárnap több mérkőzés színhelye lesz az Erzsébetligeti sportpályán. Dél-élelőtt 11 órakor a GyAC—Török és II. játszik bajnoki mérkőzést, amelyre összesen 60 filléres belépési díjakat kell csak fizetni. A rendezők 10 órára már legyennek a pályán.

Vasárnap délután félkettőkor a NAC II.—Oroszázi MTK kerületi I. osztályu bajnoki mérkőzés lesz, negyed 4 órakor a helyi MÁV viv NB III. bajnokit a Püspökladányi MÁV-val s 5 órakor kerül sor a NAC—SzVSE barátságos mérkőzésre. Mind a három mérkőzés igen izgalmasnak ígérkezik.

Vasárnap rendezik meg a levante kerékpáros versenyeket

Az első díj egy új versenykerékpár. Vaskerekes országúti egyéni verseny

I. korcsoport

A járási és városi kerékpáros verseny 1943. évi szeptember hó 12-én. Az első korcsoport részére 6 km. (oda, vissza) egyéni, országúti verseny. Indulás a Szent László-térről, az országzászló elől, érkezés ugyanoda. Indulás reggel 8.30 órakor.

Utirány: Rákóczi-ut, Schlach-kertnél a műton a vasúti hidig, onnan vissza. Végidő 15 perc.

A versenyben indulhat minden levante (iskolások is) a járás és város területéről, akinek kerékpárja van és a foglalkozáson pontosan megjelenik.

II. korcsoport

Vaskerekes egyéni összetett (terep és országúti) verseny. Távolság 10—12 km., utirány: Rákóczi-ut, a közkórház mellett, a Vörösmarty-utca, Kálvária-utca fel, a Cserjésre, onnan föld-uton Hegyközsáldobágyra. Hegyközsáldobágyon a templom előtt fordulás vissza Nagyváradra, a Szent László-térre, a rendőrség által kijelölt uton. Indulás reggel 8 óra 10 perccor, az országzászló elől, cél ugyanott.

A távolság lefutására kiirt idő 1 óra 30 perc.

III. korcsoport rajverseny

Távolság és terep: Ugyanaz, mint délelőtt. Raj 1 pk. 6 levante, kiirt idő 2 óra. Indulás délután a Szent László-térről 3 óra 20 perccor, érkezés ugyanoda.

A hegyközsáldobágyi templom-téren rajonként első és hátsó köpeny-csere.

III. korcsoport

Fakerekes egyéni országúti verseny. Távolság: 50 km. (oda-vissza). Indulás a Szent László-térről reggel 8 órakor, cél ugyanott.

Utirány: Rákóczi-ut, Schlauch-kert műt. Bors és Biharkeresztesen át hó 11, délelőtt 12 óráig.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 12.

Budapest I.

7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.15 Hírek.
8.30 Összinté beszéd.
9.00 Szórakoztató zene.
10.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Igét hirdeti Makkai Sándor dr. volt erdélyi püspök.
11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a

kir. udvari várplébániatemplomból. A szentbeszédet miss. közben dr. Hevey Gyula mondja.

12.15 Levante-műsor.
12.55 Rendőrszenekar.
13.45 Hírek.
14.00 Művészlemez.
15.00 A földművelésügyi min. országos rádióelőadássorozata.
15.45 Tarka muzsika.
16.30 Hírek magyar, német, román,

szlovák és ruszin nyelven.
17.00 A modern tánczene szimfonikus formái.
18.00 Közvetítés a MÁV életéből.
19.00 Balatoni művészt.
20.45 Híres színművek — híres szerelemek.
21.40 Hírek.
23.00 Szórakoztató zene.

Budapest II.

12.15 Kamaragyűttes.
15.00 A dal mesterei.
16.25 Keleti hangulatok.
19.00 Dr. Kardos Tibor előadása

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 13.

Budapest I.

6.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
6.25 Ebresztő. Torna.
6.45 Reggeli zene.
7.00 Hírek.

8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven.
10.15 Szórakoztató zene.
11.15 Hajós Magda zongorázik.
11.40 Mérei Sándor előadása.
12.10 Melle Béla-zenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Folyamerők fuvászenekara.
15.00 Szórakoztató zene.
15.30 Hangképek a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége szeptember 12-i sportnapjáról.
16.15 Táncczene.
17.00 Bura Sándor cigányzenekara.
17.35 Magyar költők németül.
17.50 Szalonötös.
18.20 Mathia Károly dr. előadása.
18.40 Milani Szimfonikusok.
19.00 Müller-Mária énekel.
20.30 Szerelmes levél. Idill egy felvonásban.
21.05 A rádiózenekar hangversenye.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

13.000 pengőért eladó Alkotmány utcán (Ösíttelep) beköltözhető kétszobás ezernégyyszögletes magánház. **Jelínek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 671

Kétlovas hintó, lehetőleg gumikerékekkel megvételre kerestetik. Ajánlatok „Jókarban” jelígre a kiadóba keretnek. 689

Jókarban levő férfi szürkeruha eladó, Hitler Adolf-utca 19. 690

Nagyváradtól Berlinig gyorsvonat III. oszt. jegy jutányosan eladó. Halász-utca 30. 689

Eladó 10 hónapos magyar vizsla. Mezey Mihály-u. 13. 688

Jóállapotban levő teljesen felszerelt takaréktűzhely megvételre kerestetik, Imrik ügyvédnél, Pázmány Péter-u. 17. szám. 687

Eladó J. A. P. márkájú 600-as motorkerékpár. Sátor-u. 7. 686

Hintót jómárkájút, használt állapotban is megvételre keresek. Cim a kiadóban. 685

Nagy Lajos király utcában magánház 7000 pengőért eladó. **Jelínek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 696

Eladó 5600 négyyszögöl föld nagyszántói vasúti megálló szomszédságában, kitűnő homokos kötött talaju, kertészetnek alkalmas. Ertekezni Sipos István, Nagykeréki, Kertalja 290. sz. 695

Eladó 2 szoba, konyha, mellékhelyiségek és 8 méteres üzletelhelyiségből álló új téglaház. Erőműhelyfalva, István király-u. 8. Zákány Lajos. 694

Központban üzletelhelyiség örökáron eladó. Cim a kiadóban. 685

Kombináltszoba, konyha, rekamier eladó. Verő asztalos, Kapucinus-u. 11. 679

Új gyalupadok eladók. Libik, Szentember 6-utca 15. 679

Állást keres

Fiatal molnáregéd állást keres. Kálnas József, Pusztajlak u. p. Mezőtelegd.

Állást nyeg

Fémipariskolát végzett műszaki tisztviselőt felvesszünk. Iván vasöntőde Vitéz-utca 52. 684

Fűszer és csomage szakma ismeretel ügyes kiszolgáló kisaeszonny felvesszük. Cimet a kiadóba kérek, az eddigi gyakorlat megjelölésével. 683

Szabósegédet felvesszük. Csenedőiskola. 682

Nagyipari vállalat kereskedelmileg képzett tisztviselőt, alkalmaz. Német nyelvtudás előny. „Öskeresztány” jelígre kiadóhivatalba. 681

Öskeresztány, felokereskedelmj érttséggel bíró, irodaj gyakorlatlial rendelkező, fiatal tisztviselőt keresünk azonnali belépésre. Közirással írt ajánlatok „R. T.” jelígre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazár-épület, keretnek. 668

Allandó alkalmazásra óras segédek keresek jó fizetéssel, első segédk minőségben. Ajánlatokat kér Hentz Kálmán MAV pályabrás, óras és ékszerész Pécs, Jókai-tér 2. 690

Különféle

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és GÉPIRÓISKOLAJA, Nagyvárad, Saj Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.—42.) Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 29—78.

Társulnék iparendélllyel rendelkező fényképésszel. Pénzt. berendezést adom Cim kiadóban. 691

Fertőtlenítést, poloska, mcly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlatlial vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Kölcsön 5 éves, 5 és fél ezazalekos költségmentesen „Hitelszövekezetnel”, Bethlen István-u. 6. kapható. 693

Könyvelést, üzleti könyveinek felkeltését, vezetését, ügyvitel szervezését és felülvizsgálást szakسرűen és lelkiismeretesen intézi, adóügyeiben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája, Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29—26. 523

Ingatlan

Eladó több beköltözhető magánház, berház és üzletház, telkek, szőlők, Tatyáné, Szilgityi-u. 12. 693

Telkek Juhász, Kolozsvári, Mindszent utcákban eladók. **Jelínek** ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 696

Ingatlanadástvétel és kölcsönt közvetítő iroda **Jelínek**, Teleki-u. 2. 696

Oklatás

Gimnázistákat nagy gyakorlatlial rendelkező középiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolaévre felelősséggel előkézi. Cim a kiadóhivatalban. 615

Lakás

Elegánsan butorozott szobát fürdőszobahasználattal és egyszerű butorozott szobát keresünk október elsejére. Hunnia szálló. 692

Kiadó magánháiban utcai butorozott szoba. Szaniszló-u. 25. 693

2—3 szobás lakást villamos megállóhoz közel keres ide helyezett tanár. Cim: Bem-u. 13. 673

Butorozott egy szobás lakást keres, öskeresztány, nőlen, rendes, tisztaságot kedvelő triember (azonnalra) vagy mielőbb. Rákóczi-ut 10—12. számú ház közelében vagy azt környékező utcákba. Lehetőleg koszt és teljes állással. Lehetőleg is. Zárt borítékban ajánlatot kér „Dunántúli” jelígre kiadóba. 683

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

A szerkesztésért felel: A kiadásért felel: Dr. Paál Arad Dr. Virág Jeromos
Tisztelettel a Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilgityi Dezső-utca 5. szám.